

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORT

**Hodnocení a porovnání úspěšnosti herní činnosti
libera se smečáři ve volejbale na mistrovství Evropy
mužů 2011**

Diplomová práce

Vedoucí práce:

PhDr. Rostislav Vorálek, Ph.D.

Vypracovala:

Bc. Karolína Buchalová

Praha, 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Praze, dne

.....

podpis diplomanta

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych touto cestou poděkovat všem, kteří mi pomohli při mém studiu a tvorbě diplomové práce. Děkuji vedoucí diplomové práce, PhDr. Rostislavu Vorálkovi Ph.D. za řadu podnětných nápadů a rad, za náměty pro zdokonalení mé práce. Také děkuji p. Ejemu CSc. za zapůjčení materiálu potřebného pro výzkum.

Poděkování patří i mé rodině za to, že mi byli velkou oporou v dobách mého studia.

ABSTRAKT

Název: Hodnocení a porovnání úspěšnosti herní činnosti libera se smečáři na mistrovství Evropy ve volejbale mužů 2011

Cíle: Hlavním cílem této práce je hodnocení a porovnání herní činnosti libera spolu se smečáři. Práce je zaměřena na přihrávku po podání soupeře a hru v poli. Porovnání bude provedeno s obdobnou činností přihrávajících smečářů. Úspěšnost libera v této činnosti bude zjištěna a porovnána s úspěšností smečářů na mistrovství Evropy 2011 ve volejbale mužů.

Metody: V této práci je použita metoda nepřímého pozorování pomocí videozáznamu. Úspěšnost přihrávky a vybírání byla zaznamenána pomocí metody čárkovací. Pro rozčlenění kvality přihrávky a vybírání byla použita pětibodová stupnice.

Výsledky: Výsledky potvrzují všechny výzkumné otázky a vypovídají o kvalitě a nepostradatelnosti libera ve volejbale

Klíčová slova: volejbal, herní činnost jednotlivce, libero, mistrovství Evropy, statistika

ABSTRACT

Title: Evaluation and comparison of the success in gaming activities of libero with hitters in the mens volleyball European Championship 2011

Objectives: The main objective of this thesis is comparison of libero and hitters. This thesis focus on pass after servis from oponent team and on field game. We will achieve results about succes rate of libero and compare those results with results of hitters, on European championship 2011 in men voleyball, in the same category.

Methods: In this thesis is used the method of indirect observation, thanks to video. It was recorded success of passing and collection via line method. In order to classify the quality of passing and collection, it was used five-point scale.

Results: The results confirmed all the research questions, so we are convinced of the quality and indispensability of libero in Volleyball.

Keywords: Volleyball, individual game activity, libero, European championship, statistic

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ	8
SEZNAM TABULEK	9
SEZNAM GRAFŮ	10
1. ÚVOD	11
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	13
2.1 CHARAKTERISTIKA HRY VOLEJBAL	13
2.2 VÝVOJ VOLEJBALOVÝCH PRAVIDEL	13
2.3 SPECIFICKÁ PRAVIDLA PRO LIBERO	15
2.4 CHARAKTERISTIKA OBRANY V POLI	17
2.5 VYBRANÉ HERNÍ ČINNOSTI JEDNOTLIVCE	18
2.5.1 PODÁNÍ	19
2.5.2 PŘIHRÁVKA	20
2.5.3 VYBÍRÁNÍ	24
2.5.4 NAHRÁVKA	28
2.5.5 ÚTOČNÝ ÚDER	29
2.6 LIBERO V MUŽSKÉM VOLEJBALE	32
2.6.1 MORFOFUNKČNÍ CHARAKTERISTIKA LIBERA	35
2.6.2 ČINNOSTI LIBERA	35
2.7 MISTROVSTVÍ EVROPY VE VOLEJBALE MUŽŮ	36
3. SLEDOVÁNÍ A HODNOCENÍ HERNÍHO VÝKONU	39
3.1 ZÁKLADNÍ STATISTIKA VLASTNÍHO DRUŽSTVA	41
3.2 ZÁKLADNÍ STATISTIKA SOUPEŘOVA DRUŽSTVA	42
4. CÍL A ÚKOLY PRÁCE	44
4.1 CÍL PRÁCE	44
4.2 ÚKOL PRÁCE	44
4.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	44
5. METODIKA PRÁCE	45
5.1 POUŽITÁ METODA VÝZKUMU	45
5.2 CHARAKTERISTIKA MĚŘENÉHO SOUBORU	46
6. VÝSLEDKY PRÁCE	47
7. DISKUSE	63
8. ZÁVĚR	66
9. LITERATURA	68

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Schéma hracího pole (Táborský, 2004)	14
Obrázek 2: Odlišné barevné provedení dresu libera URL_2	16
Obrázek 3: Vysoký střehový postoj (Císař, 2005)	22
Obrázek 4: Střední střehový postoj (Císař, 2005)	23
Obrázek 5: Nízký střehový postoj (Císař, 2005)	23
Obrázek 6: Odbití obouruč vrchem v pádu vzad (Buchtel, 1981)	26
Obrázek 7: Odbití obouruč vrchem v pádu stranou (Císař, 2005).....	26
Obrázek 8: Odbití obouruč spodem v pádu stranou URL_3	27
Obrázek 9: Odbití obouruč spodem v pádu stranou URL_3	27

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Historické pořadí podle medailí. URL ₇	36
Tabulka 2: Konečné pořadí na ME ve volejbale mužů 2011 URL ₇	37
Tabulka 3: Sledovaná utkání mistrovství Evropy 2011	46
Tabulka 4: Statistika příjmu podání	47
Tabulka 5: Statistika přihraných míčů v poli	47
Tabulka 6: Statistika příjmu podání	48
Tabulka 7: Statistika přihraných míčů v poli	48
Tabulka 8: Statistika příjmu podání	49
Tabulka 9: Statistika vybraných míčů v poli	49
Tabulka 10: Statistika příjmu podání	50
Tabulka 11: Statistika vybraných míčů v poli	50
Tabulka 12: Statistika příjmu podání	51
Tabulka 13: Statistika vybraných míčů v poli	51
Tabulka 14: Statistika příjmu podání	52
Tabulka 15: Statistika vybraných míčů v poli	52
Tabulka 16: Statistika příjmu podání	53
Tabulka 17: Statistika vybraných míčů v poli	53
Tabulka 18: Statistika příjmu podání	54
Tabulka 19: Statistika přihraných míčů v poli.....	54
Tabulka 20: Celková statistika příjmu podání CZE	55
Tabulka 21: Celková statistika vybraných míčů ve hře CZE	56
Tabulka 22: Porovnání liber z vzájemných utkání v příjmu podání.....	57
Tabulka 23: Porovnání liber z vzájemných utkání ve hře v poli	60

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Grafické znázornění konečných výsledků příjmu podání.....	55
Graf 2: Grafické znázornění vybraných míčů ve hře CZE	56
Graf 3: Porovnání liber z vzájemných utkání v příjmu podání	57
Graf 4: Porovnání liber v četnosti příjmu podání	58
Graf 5: Porovnání liber v úspěšnosti příjmu podání	58
Graf 6: Porovnání liber v úspěšnosti příjmu podání	59
Graf 7: Porovnání liber z vzájemných utkání ve hře v poli	60
Graf 8: Porovnání liber v četnosti přihraných míčů ve hře v poli.....	61
Graf 9: Porovnání liber v úspěšnosti přihraných míčů ve hře v poli.....	61
Graf 10: Porovnání liber v neúspěšnosti přihraných míčů ve hře v poli	62

1. ÚVOD

Volejbal si za svou existenci vydobyl místo na předních příčkách v oblíbenosti mezi sportovními hrami. Patří k nejpoblárnějším a nejrozšířenějším sportovním hrám, především pro svou dostupnost, nenáročnost na zařízení a věkovou skupinu či pohlaví.

Pro svou popularitu se volejbal rozšířil do všech končin světa a stal se atraktivním nejen pro hráče samotné, ale také pro diváky. K tomu ovšem dopomohla nemalá změna pravidel, kterými volejbal od svého vzniku prošel.

K jeho atraktivnosti pomohla především změna pravidel na podporu obranné složky, čímž se volejbal stal rychlejší.

Jednou z nejzásadnějších změn bylo zavedení specializovaného hráče – libera a právě tímto postem se bude zabývat tato diplomová práce.

Téma této práce jsem zvolila především pro můj velmi blízký vztah k volejbalu a také jsem se zajímala, zda opravdu hraje libero v dnešním vrcholovém sportu tak důležitou roli a zda má funkce libera pro družstvo význam a přínos.

Se zavedením libera jsem na této pozici sama začala hrát a tak vím, co vše obnáší stát se kvalitním hráčem na tomto postu.

Pozice libera je stále více využívána a to nejen ve vrcholovém volejbale, ve kterém se libero stal již naprosto nepostradatelným a užitečným hráčem, ale tato pozice se už zavádí i u juniorů.

O tom, zda tato pozice má pro družstvo opravdu takový přínos a libero je nezbytnou součástí týmu se také budeme snažit přesvědčit v naší práci, či naopak můžeme být po zakončení výzkumu překvapení opakem.

Každý hráč volejbalu má svůj post, stejně jako má libero. A tak, jak je pro blokaře důležité být kvalitní na síti, zabránit protihráči v útoku kvalitním blokem, smečař se snaží útok vést tak, aby protihráč nebyl schopen rozehrát, tak libero je nejdůležitější postavou v rozehraní útoku vlastního týmu kvalitní přihrávkou. Což je velmi důležité, neboť bez kvalitní rozehrávky by vůbec nebylo možné zahájit útok a získat tak bod.

Považuji tedy funkci libera jako základ pro všechny další úkoly vedoucí k získání míče a bodu. Jelikož je právě na tuto funkci specializován libero, považuji ho za velice důležitou postavu. Právě libero je na obranu v poli trénován a měl by mít na tento post ty nejlepší dispozice a to nejen fyzické, ale také psychické.

Celá tato práce je zaměřena na vrcholový volejbal, kterého je libero nezbytnou součástí.

Cílem práce bude popsat pozici libera a obranu v poli, což je jeho hlavní náplň a snažit se potvrdit, zda tato „mladá“ pozice má svůj význam a opravdu ve své specializaci překračuje výkonově zbytek družstva.

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

2.1 CHARAKTERISTIKA HRY VOLEJBAL

„Volejbal je pohybová činnost orientovaná na kultivaci lidské osobnosti. Vedle tělesné a biologické stránky je kultivována i stránka duchovní a u volejbalu zvláště výrazně i komplex společenských vztahů.“ (Kaplan, 2002)

Volejbal je síťová hra, která je technicky, takticky a fyzicky velmi náročná. Svou zajímavostí a přitažlivostí si vydobyla místo mezi pestrá paletou nejen míčových sportů, ale patří k nejrozšířenějším sportovním hrám na celém světě vůbec.

Jako každá sportovní hra, i volejbal je charakterizován soutěživostí dvou soupeřících družstev, která se snaží lepším ovládním společného předmětu získat větší počet bodů. (Buchtel, 2006)

Oblíbenost volejbalu napříč věkovým spektrem spočívá v rozmanitých řešeních herních situací a v rozsáhlé škále možností a kolektivní spolupráce.

Volejbal se řadí mezi hry, které od svého vzniku prošly celou řadou změn, byla přijata opatření v podobě úprav pravidel, hlavně kvůli větší atraktivnosti hry především pro diváka, pro větší svižnost hry a také na podporu obranné složky hry, protože volejbal se vyvinul především po útočné stránce. Jednou takovou úpravou právě na podporu obranné složky hry, bylo zavedení hráče specialisty „obranáře“, tzv. libera.

Pozice libera je stále více využívána. Je to post důležitý pro obrannou složku hry a během svého vývoje se stal pro volejbal nepostradatelný.

2.2 VÝVOJ VOLEJBALOVÝCH PRAVIDEL

Od svého počátku prošel volejbal ohromnou změnou pravidel. První strukturu volejbalu v podobě pravidel ustanovil J.J.Cameron v roce 1896. V počátcích volejbalu se hrálo na devět směn, přičemž jedna směna představovala jedno uvedení do hry (podání) na každé straně hřiště a počet hráčů byl neomezen. Změnu také zaznamenala hrací plocha (obr.1), která v r. 1944 dostává dnešní rozměry a to 18x9 m, výška sítě, obvod i váha míče. Výška sítě byla naposledy upravena r.1963 na dnešních 243 cm pro muže a 224 cm pro ženy a váha míče stanovena na 250-280g, obvod 65-67cm. URL₁

- 1994 - povoleno hraní kteroukoliv částí těla, zóna podání rozšířena na 9 m (dříve jen 3 m)
- 1996 - tlak míče snižen na 0,300 - 0,325 kg/cm², (4,26 – 4,61 psi)
- 1998 - hra na tři sety do 25 bodů beze „ztráty podání“, případný pátý set „tiebreak“ do 15 bodů - vždy s rozdílem dvou bodů,
- hraje se s barevným míčem (v současnosti je homologován FIVB míč modro-žluté barvy)
- 2000 - po provedeném podání možnost doteku sítě míčem
- 2009 – každé družstvo má právo určit z hráčů až 2 specializované obranné hráče – „libera“
- pro FIVB a světové soutěže dospělých, kde se družstvo rozhodne mít více jak dvanáct hráčů, je družstvo povinné určit dva specializované obranné hráče „Libera“

2.3 SPECIFICKÁ PRAVIDLA PRO LIBERO

V roce 1998 byl zaveden post libero, což je hráč, v porovnání s ostatními, zpravidla menšího vzrůstu, hbitý, střídá kteréhokoliv hráče zadní řady, nesmí útočit, jeho funkce je čistě obranná.

Od zavedení této specializované pozice přišla celá řada pravidel týkající se libera. Tato pravidla se týkají výstroje, herní činnosti, střídání neboli výměny hráčů a určení nového libera.

Družstva mají možnost z dvanácti hráčů do zápisu uvést jednoho specializovaného obranného hráče, libera. Pokud se ovšem družstvo rozhodne pro více jak dvanáct hráčů a jedná se o soutěže FIVB a světové soutěže dospělých pak je družstvo povinné učít dva specializované obranné hráče libera.

Libero nemůže být ani kapitánem družstva, ani kapitánem ve hře ve stejný okamžik, kdy vykonává funkci libera.

Výstroj

Na obr. 2 je libero jasně viditelný. Barva jeho výstroje nebo dresu musí mít jinou barvu, která ostře kontrastuje s ostatními členy družstva nebo musí být s výrazně odlišným provedením

Obrázek 2: Odlišné barevné provedení dresu libera URL₂

Herní činnosti

V pravidlech jsou vymezeny herní činnosti libera, kdy:

- Libero smí vyměnit kteréhokoli hráče zadní řady.
- Smí hrát pouze jako hráč zadní řady a není mu dovoleno dokončit útočný úder odnikud, pokud by byl míč v okamžiku doteku zcela nad úrovní horního okraje sítě.
- Nesmí podávat, blokovat nebo se pokoušet o blok.
- Hráč nesmí dokončit útočný úder zcela nad úrovní horního okraje sítě, zahraje-li libero míč vrchem prsty v přední zóně. Zahraje-li libero stejným způsobem, vrchem prsty, mimo přední zónu, může být útočný úder dokončen.

Výměna hráčů

- Výměny hráčů liberem nejsou započítávány jako řádná střídání. Jejich počet je neomezený, avšak mezi dvěma následujícími výměnami musí být alespoň jedna rozehra. Libero může být vyměněn pouze tím hráčem, kterého před rozehrou vyměnil.
- Výměna může být uskutečněna
  - Na začátku každého setu poté, co druhý rozhodčí zkontroloval základní postavení.
  - Je-li míč mimo hru.
  - Dříve než rozhodčí zahájí hru hvizdem.

- Libero a vyměněný hráč smějí vstupovat do hřiště a opouštět je pouze přes postranní čáru před svou lavičkou mezi útočnou a koncovou čarou
- Libero může být vyměněn pouze hráčem, kterého předtím vyměnil.

Určení nového libera

- V případě zranění původně určeného libera, a se souhlasem prvního rozhodčího, může trenér určit liberem jednoho z hráčů, který se v daném okamžiku nenachází na hřišti. Zraněný libero se nesmí vrátit na hřiště po celý zbytek utkání.
- Hráč, který byl takto nově určen, musí zůstat v této funkci po zbytek utkání.

URL₁

2.4 CHARAKTERISTIKA OBRANY V POLI

U HČJ se budeme soustředit zejména na obranu v poli, která je charakteristická pro funkci libera. Obrana v poli následuje po posledním dotyku hráče s míčem směrem na soupeřovu polovinu, nastává hra bez míče, formování obrany, zaujímání výchozích postavení a nakonec samotné vybírání za účelem převzetí kontroly nad míčem a příprava na protiútok.

Vrcholem úspěšné obrany z hlediska úspěšnosti je přechod do útoku, naopak spodní mezí úspěšné obrany je pak zabránění dopadu míče na plochu bránícího družstva. Vzhledem k vývoji hry hráči neustále optimalizují své postavení a zaujímají přiměřený vyčkávací postoj. Aby si hráči zvýšili šance na zpracování míče v poli, neustále zhodnocují své znalosti a zkušenosti a čtou sekvence hry soupeře.

Konkrétní postavení hráče na hřišti určují obranné systémy a jejich varianty, ovšem toto postavení hráče není stabilní, jelikož se mění spolu s vývojem hry. V souladu s herními situacemi se hráč přesouvá do postavení, které odpovídá situaci a hernímu systému, který uplatňuje. (Císař, 2005)

Předpoklad úspěšné hry v poli podle Julia Velasca (2.3.2012) jsou:

- 1) Motorické př.
  - lokomoční
  - startovní rychlost
  - pohyblivost
  - obratnost
  - technika
- 2) Reakce

- jednoduchá
  - výběrová
- 3) Koncentrace - střídání koncentrace/relaxace
  - 4) Anticipace
  - 5) Nezkrotná vůle a odpovědnost

2.5 VYBRANÉ HERNÍ ČINNOSTI JEDNOTLIVCE

V rámci týmových činností i skupinových herních kombinací realizuje každý jednotlivý hráč individuální herní činnosti neboli herní činnosti jednotlivce, kterými se snaží řešit aktuální herní situace. Herní činnost jednotlivce představuje promyšlený komplex pohybové činnosti hráče s poměrně stálou strukturou, zaměřený na splnění okamžitého herního úkolu, kterým je individuální herní situace. Jejich pohybová složka je obvykle zahrnuta pod pojmem technická stránka herních činností jednotlivce nebo způsob provedení herních činností jednotlivce. Technikou se podle Choutky a Dovalila (1991) myslí účelný způsob řešení pohybového úkolu – herní situace, jež závisí na všestranných předpokladech sportovce v souladu s jeho možnostmi, biomechanickými zákonitostmi a platnými pravidly.

Ve volejbale rozlišujeme tyto herní činnosti jednotlivce:

- 1) Převážně útočné – podání, přihrávka, nahrávka, útočný úder
- 2) obranné i útočné – blokování
- 3) převážně obranné – vybírání. (Kaplan,1999)

Tyto herní činnosti jednotlivce jsou prováděny:

- Odbití spodem obouruč - tzv.“bagr“- slouží nejčastěji pro přihrávku podání a smeče a přihrávku smečovaného podání
- Odbití obouruč vrchem - tzv.“prsty“- základní devíza nahrávače, ideální pro přesné míče, přihrávka plachtícího podání
- Odbití jednoruč vrchem - podání, útočné údery (smeč, drive, lob)
- Odbití jednoruč spodem - používaná v začátečnickém a amatérském volejbale, zpravidla pro uvedení míče do hry (servis), případně při vybírání míče v pádu, nebo reflexivní vybírání tvrdých útoků.

2.5.1 PODÁNÍ

Podání je odbití míče do pole soupeře, kterým se zahajuje každá rozehra. Jedná se o herní činnost jednotlivce, která se výrazně projevuje útočným charakterem, není tedy pouhým vložением míče do hry. Je nezbytné, aby podání vytvářelo potřebný tlak na soupeře. Podáním je třeba znesnadnit soupeři založení útočných kombinací, tedy znesnadnit soupeři kvalitně přihrát a rozehrát útok a získat přímý bod do skóre. Přidá-li se k tomu odpovídající technika a taktika, je to velice dobrá zbraň, která může ovlivnit průběh a výsledek zápasu.

K naplnění všech uvedených cílů je třeba zvládnout podání s takovou charakteristikou, která přispěje k jeho účinnosti. Tu hodnotíme na základě: prudkosti letu míče, rychlosti a rotaci letu míče, umístění míče – volbou cíle a výsledkem jeho provedení. Uvedené faktory účinnosti se vzájemně nevylučují, působí většinou společně za převahy jednoho z nich. Smyslem jejich souhry je vlastní účinek, který zásadně ovlivňuje hru soupeře. (Kaplan, Buchtel, 1987)

V současném vrcholovém volejbale je kvalitní podání jednou z klíčových podmínek k vítězství v utkání. Podání je prvním útokem družstva.

Druhy podání

Z hlediska systematiky lze techniku podání podle Kaplana (1999) členit z několika pohledů:

- podle orientace postoje podání v čelném postavení, podání v bočném postavení
- podle způsobu vedení úderu – podání spodní, podání vrchní
- podle chování míče během letu – rotující a plachtící podání
- spodní podání v čelném postoji
- spodní podání v bočním postoji
- vrchní podání čelné (z místa nebo výskoku)
- vrchní podání čelné plachtící (z místa nebo výskoku)
- vrchní podání bočné plachtící
- vrchní podání bočné – estonské

Podle Příbramské a kol. (1989) z taktického pohledu dělíme druhy podání na:

- pomalá podání
- prudká podání

- rotovaná podání
- plachtící podání

„Tento přehled prokazuje, že každé podání je prováděno z určitého postavení a určitým způsobem. Obojí je platné úrovní a stupněm přípravy provádějícího hráče, taktickému záměru hráče i vlastního družstva, průběhu utkání a kvalitě hry soupeřova družstva“ (Příbramská a kol., 1989). V konečném provedení lze jednotlivé výše uvedené rysy techniky provedení kombinovat.

2.5.2 PŘIHRÁVKA

Herní činnost, jejíž bezvadné provedení je základem pro zpracování přesné nahrávky útočícímu hráči.

Přihrávku považujeme za nejdůležitější činnost družstva hned po podání. Přihrávka, jako první odbití míče v poli, je považována za založení útoku. Její přesné provedení je základem pro následné útočné kombinace. Samozřejmě, čím kvalitnější uskutečnění přihrávky družstvo má, tím kvalitnější mohou být následné signály, tj. vyšší formy útočných kombinací vůči soupeři.

Míč poslán vhodným odbitím ke spoluhráči pro další zpracování, tak by se dalo definovat přihrávání. V jiné literatuře, převážně anglické a italské, se píše o přihrávání míče po podání soupeře a o přihrávání míče po útoku soupeře. Na rozdíl od naší metodiky, kde se o přihrávání hovoří v souvislosti s příjmem podání, zatímco pro zpracování míče po útoku soupeře se užívá pojem vybírání. Oba tyto pojmy vyvolávají rozdílnost v charakteristice dané činnosti. Pojem vybírání navozuje úkol zabránit míči, aby dopadl do hřiště bránícího družstva, kdežto pojem přihrávání po útoku soupeře vyvolává snahu o rozehrání protiútku. Pak tedy můžeme říci, že přihrávání je odbití zahajující protiútok. (Císař, 2005)

Náročnost přihrávky je ovlivněna kvalitou servisu soupeře. Míč uvedený do hry mívá obvykle velkou rychlost, nepravidelnou dráhu letu, rotaci a nebo „plachtí“. Tyto faktory ovlivňují odhad správného postavení při provedení přihrávky a následného zpracování míče. Přihrávka by měla být dostatečně vysoká a směřovat k síti na nahrávače. (Haník, Lehnert a kol., 2004)

Dělení přihrávky

Pro kvalitní provedení přihrávky je třeba dodržet zásady správné techniky přihrávky. Libero jako specialista na obranu v poli a v neposlední řadě excelentní přihrávač, by měl být hráčem s precizní technikou přihrávky.

Z hlediska technicko – taktické stránky rozlišujeme přihrávky

1) podle způsobu odbití:

- odbití obouruč spodem,
- odbití obouruč vrchem,
- přihrávka nohou. (Sobotka, 1995)

2) podle herní situace:

- přihrávka po podání, která bývá označována jako příjem podání,
- přihrávka v průběhu rozehry.

3) podle směru letu míče:

- přihrávka na nahrávače v předních zónách hřiště,
- přihrávku na vbíhajícího nahrávače ze zadní zóny hřiště,
- přihrávka k útočnému úderu. (Buchtel, 2006)

4) podle polohy těla při kontaktu s míčem:

- přihrávka v pokleku,
- přihrávka v pádu stranou,
- přihrávka v pádu vpřed,
- přihrávka mimo osu těla ve výskoku nad úroveň ramen. (Haník, 2004)

Střehový postoj

Každý přijímající hráč, tudíž i libero, musí mít správný přípravný postoj. Nízký postoj nebo přílišné předklánění limitují rychlý start na míč vpřed i stranou. Jakmile podávající hráč udeří do míče, přihrávač udělá několik rychlých aktivačních poskoků, které mu usnadní přechod do střehového postoje. Zakončením přípravných pohybů je právě střehový postoj. (Císař, 2005)

Ve volejbale rozlišujeme tři základní střehové postoje. Vysoký, střední a nízký:

Vysoký střehový postoj - se nejčastěji používá při blokování a odbíjení obouruč vrchem (obr.3).

Obrázek 3: Vysoký střehový postoj (Císař, 2005)

Střední střehový postoj

Hráči jej převážně používají v příjmových postaveních či při hře v poli. Je důležité zaujmout vyvážený postoj ve vyčkávacím postavení. Jde tedy o to, že hráč musí být na místě provádění herní dovednosti ve vyváženém postoji dříve, než tam přilétne míč.

Střední střehový postoj je ve volejbale nejčastěji využívaným postojem. Postavení nohou je širší, než je šíře ramen. Nohy jsou pokrčené v kolenou a trup je předkloněn tak, aby kolena byla před špičkami a ramena před koleny. Paže jsou pokrčeny v loktech a jsou přirozeně vedle těla. Tímto způsobem dostane hráč váhu těla na přední část chodidel a je schopen okamžitě reagovat (obr. 4). (Císař, 2005)

Obrázek 4: Střední střehový postoj (Císař, 2005)

Nízký střehový postoj

Používáme především v obranné činnosti při tzv. hře v poli. Tento střeh nám umožňuje hrát míč velmi nízko nad zemí. Při tomto střehu je důležité udržet hmotnost těla nad přední částí chodidel. Je-li hmotnost těla nad patami, výrazně se mění dosah hráče a rozsah jeho akční reakce. Nízký střeh hráč zaujímá většinou v místech, kde očekává prudký přímý úder, nebo když vybírá vzdálené míče po „ulívce“ (obr.5). (Císař, 2005).

Obrázek 5: Nízký střehový postoj (Císař, 2005)

Při přihrávce je důraz kladen na přesnost. Při přihrávání míče je pohyb paží proti míči minimální nebo žádný. Princip přihrávky je odnímání rychlosti míči, tudíž by pohyb paží proti míči šel proti této logice. Pouze při velmi malé rychlosti letícího míče, tedy při míči zadarmo či při plachtícím podání, je možno registrovat velmi nepatrný pohyb paží proti míči. I zde vychází impuls síly z nohou a trupu. Snaha zachovat úhel mezi trupem a pažemi se projevuje i při přihrávce mimo osu těla tím, že trup rotuje, teprve potom se začne úhel paže – trup zmenšovat.

V momentu kontaktu s míčem se nohy napínají a trup napřimuje. U každého odbití je pohyb nohou aktivní a v závislosti na rychlosti letícího míče je při přihrávce tento pohyb pohybem vzad. Paže se vytáčí měkkou částí předloktí nahoru a drží se v těsné blízkosti ve snaze vytvořit co největší souvislou plochu pro přesné zpracování míče. Zápěstí tlačíme dolů a kontakt s míčem provedeme v horní polovině předloktí. Paže začínají tlumící amortizační pohyb podle rychlosti letícího míče. Ramena jsou zatlačena dopředu, lokty fixovány, zápěstí se tlačí k sobě a dolů. (Haník, Lehnert, 2004)

Nejčastější chyby:

- Pohyb paží proti míči
- Propínání loktů při kontaktu s míčem
- Odbití s pažemi pokrčenými v loktech
- Kontakt s míčem zápěstím, ne předloktím
- Úzký postoj
- Ztráta rovnováhy při kontaktu s míčem
- Pohyb do míče
- Nepřesný odhad situace – nesprávná volba techniky odbití
- Chyba v součinnosti přihrávajících hráčů (Haník, Lehnert, 2004)

2.5.3 VYBÍRÁNÍ

Další herní činnost, která má za úkol připravit si co nejlepší pozici pro následný útok a zabránit soupeři ve skórování. Tato činnost je doménou libera a přihrávajících smečářů.

Smyslem vybírání je jakékoli pravidly dovolené odbití míče v poli pro jeho udržení ve hře. Míč se může dotknout jakékoli části těla, musí být udeřen (ne chycen nebo hozen) a může se odrazit kterýmkoli směrem. Vybírání je nutno chápat jako

činnost nouzovou v případech, kdy už jiná obvyklá možnost neexistuje. Je vždy přímo závislé na herní situaci a je vyloženě obrannou činností.

Vybírání je také úzce spojeno s obranou na síti. Blokující hráči signalizují smluvenými signály, jaký směr útočného úderu budou blokovat a hráči v poli podle toho upraví svá postavení. Vytvářejí tak předpoklady pro úspěšné vybírání.

Úspěšnost vybírání u vítězného družstva se pohybuje kolem 15%, z jednotlivců má nejvyšší úspěšnost libero a to v průměru 36%. (Buchtel, 2006)

Základní technika vybírání

Nejdůležitějším prvkem obrany v poli je střežový postoj, který jsme již zmínili v předchozí kapitole. Při vybírání míče je nejdůležitější zaujetí správného postoje (volejbalový střežový postoj). Postoj je pozice, kterou hráč zaujme při konkrétní činnosti, kterou vykonává, nebo se chystá vykonat.

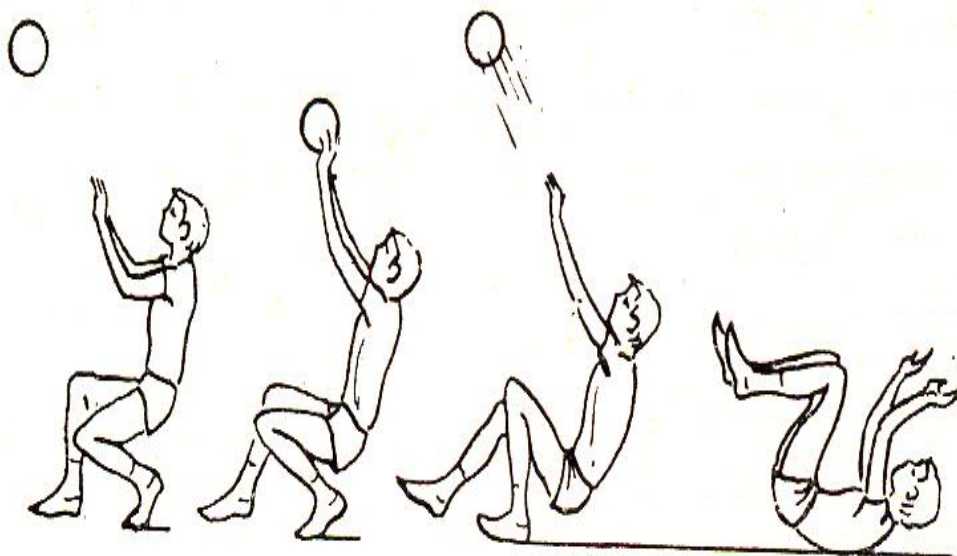
Vybírání v pádu

Vybírání můžeme provést několika způsoby vždy s ohledem na herní situaci. Mimo běžné situace, kdy je hráčem míč vybrán tak, aniž by se hráč jakkoliv musel pohnout z místa a míč mu „padne“ přímo na ruce, jsou tu také situace, kdy je hráč donucen při vybírání k pádu (vzad, vpřed, stranou).

Takzvané situace nouze, kdy je třeba zabránit dopadu míče na plochu a z nejrůznějších důvodů na to nestačí obvyklá technika odbíjení míče, je pád nutností, protože mu umožní nastavit plochu, kterou míč odbíjí směrem k cíli odbítí. (Císař, 2005)

Odbítí obouruč vrchem v pádu vzad

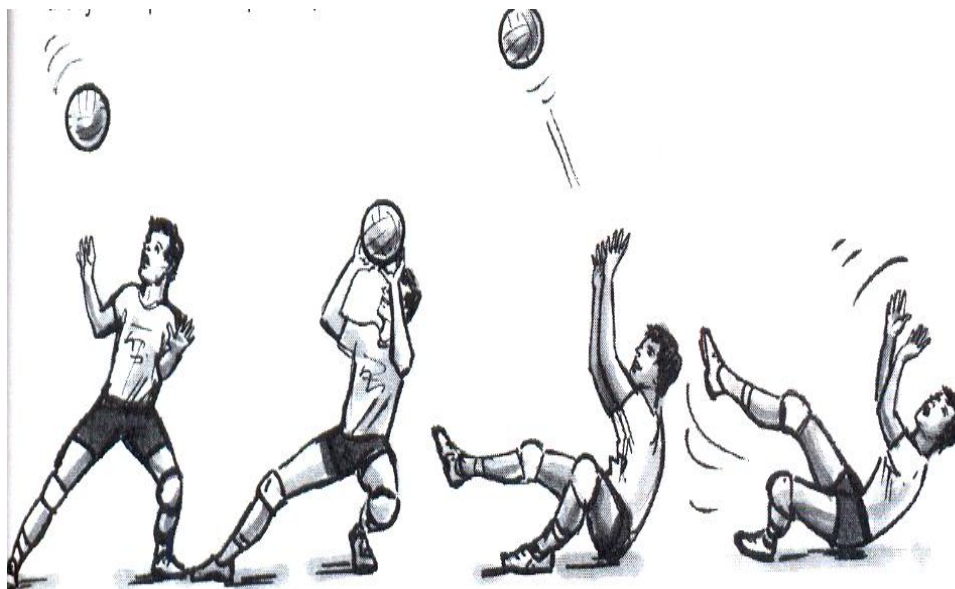
Hráč se po přesunu pod míč dostává do nízkého střehu, dosedá těsně za patu zadní nohy a kotoulem vzad se vrací zpět do stoje. Vlastní odbítí míče provede při dosedání dozadu, tedy na začátku celého pohybu. Tento druh odbítí používáme nejčastěji po rychlém pohybu vpřed, nebo i po couvání vzad. (Příbramská, 1996)

Obrázek 6: Odbítí obouruč vrchem v pádu vzad (Buchtel, 1981)

Odbítí obouruč vrchem v pádu stranou

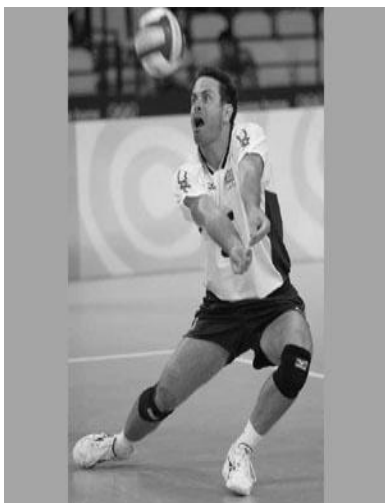
Používáme v případě, že míč letí stranou od hráče a hráč nemá dostatek času pro přemístění. Hráč vychází z nízkého postoje, provede výpad stranou, dosedá za výpadovou nohu a kotoulem vzad přes rameno se vrací zpět na nohy. (Císař, 2005)

Obrázek 7: Odbítí obouruč vrchem v pádu stranou (Císař, 2005)

Odbítí obouřuč spodem v pádu stranou

Základem tohoto odbítí je nízký střeh. Hráč provede výpad stranou, přes bérec, stehenní část nohy a hýždě a provede kotoul vzad přes rameno opět do stoje. Míč odbíjí ve chvíli, když padá přes stehno do kotoulu vzad. (Příbramská, 1996)

Obrázek 8: Odbítí obouřuč spodem v pádu stranou URL₃

Obrázek 9: Odbítí obouřuč spodem v pádu stranou URL₃

Odbítí jednoruč spodem v pádu stranou

Používáme v případě, kdy je míč daleko od těla. Základem je nízký střehový postoj. Po výpadu jednož stranou nebo přímo po skoku stranou snižuje hráč dále své postavení a natahuje ruku do boku tak, aby ji dostal nataženou pod míč. Po dopadu odbíjející paže dochází k převalu na záda. (Sobotka, 2005).

Odbítí jednoruč spodem v pádu vpřed

Provádíme obvykle po několika krátkých rychlých krocích, odrážíme se z jedné nohy. Pravá (levá) paže se natahuje vpřed a levá (pravá) paže směřuje pod tělo k zemi. Nataženou paži se snažíme co nejvíc vytáhnout z ramene a hřbetem ruky hrajeme míč směrem vzhůru. Po odehrání míče paže směřují k zemi a tlumí pád přes hrudník, břicho a stehna zpět do střehového postoje, čili tzv. „rybička“.

Specialitou halového volejbalu je tzv. klouzání rybička. Hráč startuje vpřed či stranou ze střehu krokem, poskokem nebo skokem. Jedna paže je vytažená z ramene, směřuje vpřed, aby položením dlaně na palubovku vytvořila mezi povrchem a míčem odrazovou plochu tak, aby se míč nedotkl země. Následně se hráč sklouzne po břiše a

dostává se zpět do stoje. Tato technika vybírání je v dnešním volejbale velice účinná, efektní a oblíbená zejména právě u hráčů na postech libera. Častokrát bývá poslední záchranou před pádem míče na zem.

Chyby při vybírání v poli:

- Stoj na napnutých nohách
- Stoj na patách
- Pozdní zaujmutí střehového postoje
- Předčasně spojené ruce v „bagr“
- Nesoustředěnost na činnost vlastní, soupeřovu i pohyb míče
- Odbití míče v nesprávné fázi pádu
- Přerušování plynulosti pohybu

2.5.4 NAHRÁVKA

Je odbití míče letícího od spoluhráče usměrněné na některého z dalších spoluhráčů tak, aby mohl provést útočný úder. Nahrávka je tedy druhým odbitím míče ve vlastním poli. Její kvalita značně ovlivňuje výkon družstva v útoku, zejména při dnešní kombinační útočné hře s mnoha různými signály. Tuto herní činnost jednotlivci provádějí pro její technickou a taktickou náročnost ve družstvech vyšší úrovně specialisté-nahrávači. Úspěšnost nahrávky je úzce spojena s útočným úderem. Činnost smečáře musí být prostorově a hlavně časově sladěna s výškou, délkou a rychlostí nahrávky a její vzdáleností od sítě. Proto je velmi obtížné hodnotit kvalitu nahrávky, a to i vzhledem k různé kvalitě předchozí činnosti-přihrávky. (Kaplan, Buchtel 1987)

Dělení nahrávky dle techniky provedení

- klasické odbití obouruč vrchem z místa a ve výskoku
- odbití obouruč vrchem s využitím pohybu pro klamání soupeře
- odbití obouruč spodem po velmi nepřesné přihrávce
- odbití jednoruč vrchem jako nouzové řešení v situaci, kdy už nahrávač nedosáhne na přihrávku oběma rukama

Základní dělení nahrávek

- podle časového zapojení útočníků v útočných kombinacích
- podle směru letu
- podle směru, délky a výšky letu míče
- nahrávka podle způsobu odbití
- nahrávka podle polohy těla
- podle hráče, který nahrávku provádí

2.5.5 ÚTOČNÝ ÚDER

Útočný úder je odbití míče do pole soupeře během rozehry. Provádí se nejčastěji jednou rukou ve výskoku s cílem znemožnit soupeři udržení míče ve hře. Útočný úder může být proveden prvním, druhým nebo třetím odbitím míče. Tato herní činnost má četné druhy technického provedení z pohledu pozice smečujícího hráče, pohybu jeho těla a paží ve vztahu k míči. Vlastní pohybová činnost se skládá z několika na sebe navazujících částí. Jak bude veden útok, záleží především na kvalitě nahrávky, která vychází z kvality příjmu podání. (Kaplan, 1999)

Charakteristické znaky útočného úderu

- Prudkost letu míče
- Usměrnění úderu do nekrytého prostoru v soupeřově poli
- Nečekaný způsob odbití míče (signál – ulívka)
- Využití soupeřova bloku k výhodné změně směru letu míče
- Možnost provedení bez výskoku odbitím jednoruč (drajv) nebo obouruč prsty (ulívka) (Volejbal, 1989)

Základní rozdělení útočného úderu

Útočné údery rozeznáváme z hlediska technicko-taktického podle způsobu odbití, podle polohy těla vzhledem k rovině sítě, podle křivky a rychlosti letu míče a nakonec podle soupeřovy obrany na síti a podle činnosti, která útočnému úderu předchází. (Buchtel, 2006)

Dělení útočného úderu z hlediska křivky letu míče

- Smeč
- Drajv

- Lob
- Ulívka

Dělení útočného úderu z hlediska taktiky

1. podle směru útoku

- po lajně (ve směru postraní čáry)
- do diagonály (úhlopříčkou hřiště)
- do ostré diagonály (do útočné zóny)
- do „náměstí“ (místo uprostřed hřiště)

2. podle předchozí činnosti

- po nahrávce podél sítě
- po nahrávce z pole
- po přihrávce podání
- po vybírání
- po vykrytí
- po míčích letících od soupeře – míč zadarmo

3. podle postavení smečáře:

- u sítě
- v poli

4. podle soupeřovy obrany u sítě

- bez bloku,
- proti jednobloku,
- proti dvojbloku,
- proti trojbloku,

5. podle možnosti využití soupeřových bloků

- vytloukání bloku,
- prorážení bloku,
- srážení míče blokem. (Příbramská a kol. 1996)

Útočné údery 1. sledu

Při útoku prvním sledem je útočící hráč nahrávkou hledán. Útočné údery prvního sledu jsou hrány velmi brzy poté, co míč opustil nahrávačovy ruce. Při hraní těchto úderů musí být smečář již ve výskoku s paží na úrovni hlavy, nejlépe však již s paží v zášvihů a to již při vypuštění nahrávky od nahrávače. Při správném provedení by měl hráč při úderu zasáhnout míč na vzestupné dráze.

Útočné údery 1. sledu bývají rychlé a kvalitní, ale jsou hodně náročné na přesnost přihrávky, nahrávky a správného načasování. Útočné údery po nahrávkách 1. sledu jsou vždy výsledkem časové i prostorové spolupráce mezi nahrávačem a smečářem. (Haník, 2004)

Útočné údery 2.sledu a 3. sledu

Jedná se o údery, které nemohou být vedeny prvním sledem. To znamená, že přihrávka na nahrávače není tak kvalitní, aby nahrávač mohl nahrát na útočnou kombinaci, nahrávač nemá čas útočícího hráče nahrávkou vyhledat.

Jedná se tedy především o údery, které jsou hrány v zóně II a IV, jsou tedy hrány z „kůlů“.

Do úderů třetího sledu se řadí takové, které jsou hrány bez signálu. To znamená, že nahrávka je vysoká a soupeř tak má čas postavit trojblok.

2.6 LIBERO V MUŽSKÉM VOLEJBALE

Jak už bylo řečeno, funkce libera byla zavedena v roce 1998 a od této doby si libero v týmu vydobyl svou pozici a stal se nepostradatelným článkem družstva. Jeho účelem je zlepšit hru v poli. V dnešní době bychom už těžko hledali volejbalové týmy na vysoké úrovni, které by pozici libera nevyužívali.

V dnešní době je hra útočná. Hráči jsou vysocí, silní a dobře trénovaní, což jim dává možnosti k zesilování útoku, k razantnímu útoku, z čehož vyplývá právě zmíněné posílení v poli.

V již zmíněném roce se stala spousta změn v pravidlech, to především proto, aby se sport stal atraktivnějším nejen pro hráče, ale také pro diváky. To vyvolalo zrychlení hry, v které si už jen málo kdo umí představit hru bez libera.

I přesto, že tato funkce zprvu vyvolala řadu diskuzí, se role libera velmi rychle ujala a stala se nepostradatelnou součástí kvalitní obrany a hry v poli každého týmu.

Jak nám už „obranářská“ funkce napovídá, hráč libera je zaměřen na hru v poli, je nejdůležitějším přihrávajícím hráčem družstva.

Tato funkce nejen, že pomáhá s prací v poli, ale také tak pomáhá hráčům, které v zadní části hřiště střídá a kteří se mohou soustředit na své povinnosti např. povinnosti blokaře a smečáře, na obranu práci na síti, a starosti o přihrávky tak nechat na specializovaném hráči liberu. Díky tomu družstvo může využít vyšší počet vysokých a kvalitně útočících hráčů, kteří jsou osvobozeni o hru v poli. Právě v souvislosti se zavedením libera byla zjištěna zlepšená hra na síti.

Libero je tak centrálním hráčem pro přihrávku, zpracování míčů zadarmo a vykrývání vlastních útočících hráčů. URL₄

V povinnostech libera se neobjevuje pouze vybírání. Pokud v poli dojde k situaci, kdy nahrávač je nucen vybrat první míč, pak je možné, že právě libero se ujme nahrávky, neboť k tomu má dobré předpoklady. Jako hráč s vysokou technikou odbíjení může čistě a precizně vést útok vlastního týmu nahrávkou na některého z útočících hráčů.

Ve hře v poli patří k největším předpokladům libera rychlá reakce, schopnost udržet rovnováhu, schopnost vizuálního vnímání ve spojení s velmi dobrou prací dolních končetin a odpovídajícím citem v ramenou a bocích. Hráče libera nemůže z míry vyvést žádný servis, ač smečovaný nebo plachtící, musí být tak trénován, aby jeho specializace byla přínosná a patřičná. (Haník, 2010)

Výhodou této specializované pozice je, že hráči nemusí mít přesné předpoklady pro volejbalistu, co se například výšky týče. Libero může být i menší hráč, či také hráč, kterému určité zranění už nedovolí hrát útočnou hru, kterým chybí potřebné odrazové a úderové schopnosti.

Pro libera je specifická hra v poli, a tak by měl také libero dostat největší prostor v činnostech tomu náležících. Při přihrávce a vybírání by měl libero mít ty nejlepší dovednosti a tu nejlepší výkonnost. Tak by měla také družstva tvořit svou hru a podle toho formovat postavení právě při přihrávce a vybírání. K tomu je důležité znát hru soupeře. Podle toho by měl být libero stavěn v hřišti tak, aby na něj směřovala většina „nepříjemných“ míčů.

K tomu si libero dopomůže sám tím, že spoluhráče diriguje pro hru v poli a ti mu naopak musí důvěřovat. V souvislosti se způsobem útoku soupeře je třeba rozmyslet a umístit libera do obranných postavení, kde je schopen nejvíce uplatnit své schopnosti a pomoci družstvu.

Hra libera se v průběhu zápasu může měnit. Závisí to na taktice družstva a také protihráče. Úkoly libera lze tedy měnit i za hry, pokud je nepředpokládaný vývoj utkání nebo při hře s neznámým soupeřem. Dále sem patří i možnost trenéra skrytě komunikovat pomocí libera a za něj střídajících hráčů se svěřenci na palubovce.

Už bylo řečeno, že libero působí v zadní linii, nikoli u sítě. Tam je většinou vyměňován za blokaře, ale není to pravidlo. Bývá také stavěn do zóny V, mění tedy smečáře, jak to bylo například u našich hráčů na loňském mistrovství Evropy ve volejbale.

Hráči působící na pozici blokaře jsou převážně vysocí, tedy méně pohybliví a proto také méně využitelní v obranných kombinacích, proto bývají v obraně často vyměňováni liberem. Tak se také zvyšuje účinnost vybírání při obraně. Libero se na přihrávku servisu staví do zóny VI, aby zabral co největší prostor hřiště a také možnosti uvolnit smečáře od nutnosti přihrávat a ten se může plně soustředit na útok.

V poli se pak nejčastěji přesouvá do zóny V, kde kryje útoky soupeře, vykrývá vlastního smečáře při útoku, vykrývá ulití nahrávače na druhou, zpracovává míče letící zadarmo po celé polovině hřiště.

Do zóny VI se pak přesouvá zadní smečář, který je připraven na útok třetího sledu. Vyměněný blokař si pak může odpočinout a může se plně soustředit na hru na síti, není psychicky zatěžován neúspěšnými zákroky v poli.

Zde jsme si popsali variantu, kdy je hráč libera poslán do zóny VI za blokaře, zmínili jsme se však také o variantě, kterou se řídili hráči našeho týmu na mistrovství Evropy 2011. Ti tedy použili druhou variantu, kdy hráč libera je poslán za smečaře, tedy do zóny V. Pokud je libero vyměněn za smečaře a působí v zóně V, má to výhodu především při útoku od soupeře, který je veden ze zóny IV a poněvadž z této strany převládá diagonální útok, je to nejpravděpodobnější směr místa útoku na libera. Nevýhodou tohoto postavení ovšem je možný překvapivý útok ze zóny VI.

Další nevýhodou umístění libera v zóně V je právě nutnost umístění nejlepšího polaře v zóně VI v momentech, kdy je tam umístěováno nejvíce odražených míčů.

Důležité vlastnosti a schopnosti libera

- rychlost
- nadprůměrná schopnost přihrát smečovaný i plachtící servis
- nadprůměrný hráč v poli
- vysoká herní inteligence
- dobré odbití obouruč vrchem jak při přihrávce, tak i při nahrávce
- připravenost převzít zodpovědnost
- psychická stabilita

Kromě těchto vlastností musí libero:

- umět se ztotožnit s touto funkcí stejně tak jako ostatní hráči
- být vzorem v bojovnosti, nesmí žádný míč předem vzdát a měl by to také žádat od svých spoluhráčů
- být schopen rychle reagovat změnou výchozího postavení přihrávajících hráčů podle situace
- být neustále důsledný v provedení jednoduchých herních situací URL₄
- být psychicky stabilní, protože nemůže být vystřídán a své neúspěchy ve své oblasti nemůže kompenzovat jinými činnostmi v oblasti jiné
- mít představu o hřišti: uvědomit si velikost hřiště a svou pozici v něm. Tím si pomoci v příjmu balonu a pomoci také spoluhráčům pokřiky „aut“
- musí mít kontrolu nad míčem a snažit se vybrat cokoli URL₈

Libero by zároveň měl být zarputilý bojovník, agresivní, nebojácný, mentálně odolný hráč usilující o každý míč, obratný a technicky zdatný, s dobrou kondicí. Jako

organizátor obrany, musí být odhodlaný převzít podstatnou část obranné činnosti, musí být rozhodný a musí být vnímavým pozorovatelem, shromažďující a vyhodnocující zkušenosti. Jelikož je ústřední postavou příjmu podání, obvykle organizuje přihrávání a jeho území odpovědnosti bývá poněkud větší než u dalších přihrávajících hráčů. (Císař, 2005)

2.6.1 MORFOFUNKČNÍ CHARAKTERISTIKA LIBERA

V každém sportu je důraz kladen na odlišné nároky. Ve volejbale je to především důraz na vysoký vzrůst, délkové rozměry segmentů těla tj. horních i dolních končetin a trupu, i jejich proporcionalitu. Důležitým faktorem je genetika, která ovlivňuje antropometrické parametry. Tyto nároky se ovšem liší s ohledem na post, na kterém hráč působí. V našem případě, kdy se zaměřujeme na post libera, se tyto nároky poněkud odlišují. (Havlíčková, 1993)

Například na post smečáře a blokaře je nutnost hráče, který by měl mít dlouhé končetiny a kratší trup, hmotnost musí být nižší stejně jako podíl tuku. To vše souvisí s výskokem. Na rozdíl od toho hráči hrající v poli jsou menšího vzrůstu, jelikož je to předpokladem jejich lepší flexibility. V případě většího vzrůstu by byla omezena pohyblivost. (Grasgruber, Cacek, 2008)

Libero, jako hráč hrající v poli, by měl mít vysokou míru obratnosti, pohyblivosti a měl by dobře předvídat herní situace, proto u něj není typický velký vzrůst předností, libero by měl být spíše menšího vzrůstu. Jeho další důležitou schopností je co nejrychleji reagovat na podnět pohybem. Tuto schopnost je u libera důležité rozvíjet.

2.6.2 ČINNOSTI LIBERA

O některých činnostech libera jsme se již zmiňovali. Jelikož je jeho náplní obranná činnost, patří sem přihrávka podání, vybírání útoku soupeře - přihrávka ze hry, vykrývání vlastních smečářů.

Jednou z hlavních činností je právě přihrávka podání. Aby útok byl přesný, rychlý a „agresivní“, musí být také přihrávka přesná. Za kvalitní přihrávku je považována taková, která je směřována do prostoru, kde stojí nahrávač (zóna II a III). Takto kvalitní nahrávku, která směřuje přímo na nahrávače, by měl libero zvládat stoprocentně z lehkého podání, a při těžších podáních dostatečně přesně, tedy mezi

nahrávače a blokaře. Tak libero ulehčí práci nahrávačům a standardizuje pohyb hráčů a místa útoku při útočných kombinacích.

Další činnost libera je vykrývání vlastních blokařů. Libero by měl vždy, jakožto nejlepší hráč v poli, pokrýt místo útoku nejlepších hráčů soupeře, organizovat hráče při vykrývání vlastních smečařů. Při přihrávce ze hry by měl libero převzít a přihrát co nejvyšší počet míčů a je-li zařazen do zóny V, vykrývat vlastní smečaře útočící ze zóny III a IV.

2.7 MISTROVSTVÍ EVROPY VE VOLEJBALE MUŽŮ

Mistrovství Evropy bylo první z hlavních nadnárodních mistrovských soutěží po vzniku světové volejbalové federace FIVB, která v té době ještě neměla své kontinentální složky. A je tedy zřejmé, že je to nejdéle existující vrcholná volejbalová soutěž národních celků.

Vůbec první mistrovství Evropy ve volejbalu mužů se konalo v Itálii roku 1948. První zlatou z tohoto mistrovství si odnesla právě ČSR. Tento úspěch se ještě párkrát na mistrovství opakoval, ale na nejvíce titulů získané SSSR jsme nedosáhli. Ti jsou v žebříčku počtu držení zlaté medaile na prvním místě. Hráči naší republiky ovšem nezaostávají. V celkovém pořadí jsme na třetím místě, kde nás ještě předběhli Italové.

URL₆

Historické pořadí podle medailí:

Tabulka 1: Historické pořadí podle medailí. URL₇

	Země	1	2	3	Celkem
1	 Rusko*	12	3	5	20
2	 Itálie	6	3	2	11
3	 Česko***	3	4	0	7
4	 Srbsko**	2	1	6	9
5	 Polsko	1	5	2	8
6	 Rumunsko	1	2	2	5
	 Nizozemsko	1	2	2	5
8	 Španělsko	1	0	0	1
9	 Francie	0	4	2	6
10	 Bulharsko	0	1	4	5
11	 Maďarsko	0	1	1	2
	 Švédsko	0	1	0	1

12	 Řecko	0	0	1	1
----	---	---	---	---	---

Mistrovství Evropy 2011

Toto mistrovství se konalo na území ČR a Rakouska ve dnech 10.-18. září a bylo již 27. mistrovství Evropy. Turnaje se zúčastnilo 16 družstev, rozdělených do čtyř čtyřčlenných skupin. Nejlepší mužstva z každé skupiny postoupily přímo do čtvrtfinále. Týmy na druhém a třetím místě se utkali vyřazovacím systémem o účast ve čtvrtfinále. Dále následoval klasický play off systém. Mistrem Evropy se stali volejbalisté Srbska, kteří se ve finále utkali s týmem z Itálie. Na třetím místě skončili hráči Polska. Naši hráči obsadili až desátou pozici.

Tabulka 2: Konečné pořadí na ME ve volejbale mužů 2011 URL₇

27.	Mistrovství Evropy	Z	V	P	Sety	B
1.	 Srbsko	6	6	0	18:5	17
2.	 Itálie	6	4	2	15:8	13
3.	 Polsko	7	4	3	14:12	12
4.	 Rusko	6	4	2	15:8	13
5.	 Slovensko	4	3	1	9:7	8
6.	 Bulharsko	5	3	2	11:8	10
7.	 Francie	5	3	2	11:10	8
8.	 Finsko	5	2	3	8:11	5
9.	 Slovinsko	4	2	2	9:8	5
10.	 Česko	4	2	2	7:8	5
11.	 Turecko	4	1	3	6:9	4
12.	 Estonsko	4	1	3	3:9	3
13.	 Belgie	3	1	2	4:7	3
14.	 Portugalsko	3	0	3	3:9	1
15.	 Německo	3	0	3	3:9	0
16.	 Rakousko	3	0	3	0:9	0

ME ve volejbale 2011: Základní skupiny

Skupina A: Vídeň/Rakousko : Rakousko, Slovinsko, Srbsko, Turecko

Skupina B: Karlovy Vary/Česko: Česko, Rusko, Estonsko, Portugalsko

Skupina C: Innsbruck/ Rakousko: Francie, Finsko, Belgie, Itálie

Skupina D: Praha/ Česko: Slovensko, Bulharsko, Německo, Polsko

3. SLEDOVÁNÍ A HODNOCENÍ HERNÍHO VÝKONU

Sportovní statistika se stává, díky rozvoji stále výkonnějších informačních technologií a díky vzrůstajícím technickým možnostem volejbalových týmů, jednou z nejklíčovějších oblastí volejbalové přípravy. Kvalitním statistickým zpracováním dat z utkání je možné se mnohem lépe soustředit na konkrétní výkon jednotlivých hráčů, ale i celého týmu. Trenérům poskytuje informace, jak družstvo realizovalo jednotlivé herní činnosti, množství různých izolovaných jevů, série činností, zakončení každé útočné i obranné fáze, frekvenci a úspěšnost činnosti jednotlivce, herních kombinací, řešení důležitých herních situací atd. (Haník, Vlach, 2008)

Sledování utkání a jeho hodnocení bylo dříve prováděno ručním zápisem, dnes již existují rozličné programy umožňující práci s daty získanými z volejbalového utkání. Díky těmto programům je zaznamenávání jednodušší a je umožněno zaznamenávat co nejvíce údajů o hře. (Haník, Vlach, 2008)

Existuje několik možností vytváření statistik. Nejdůležitějším faktorem při výběru z nich je účel, pro jaký statistiku tvoříme.

Podle hodnocení herního výkonu se řeší tři problémy:

1. Zpracování dat (matematické zpracování, např.: družstvo útočilo celkem 20x, z toho 10x úspěšně, efektivita útoku družstva byla 50%)
2. Interpretace výsledků (o čem fakta vypovídají a k čemu je můžeme využít, např.: jaký má 50%ní efektivita v útoku družstva vztah k celkovému výsledku)
3. Opatření pro praxi

Pro určení úrovně herních činností používáme hodnotící škály. Škály nám ukazují jak dobře, špatně nebo s jakým výsledkem byly provedeny herní činnosti. Úroveň uvedených činností se posuzuje škálou hodnocení (Haník, Vlach, 2008):

- Jednostupňová (úspěšné nebo neúspěšné provedení)
- Dvoustupňová (úspěšné a ty ostatní, úspěšné a neúspěšné, neúspěšné a ty ostatní)
- vícestupňová

Absolutní hodnoty tedy použití jednostupňové škály, je vhodné využít na vyhodnocení maximálně úspěšných a neúspěšných „koncových“ zásahů, to jest zásahů, po kterých družstvo získá nebo ztratí bod. (Přidal, Zapletalová, 2003)

„Metody vyhodnocení se omezují na prosté využití vyjádření procentuálního zastoupení daného stupně škály: % úspěšnosti = počet úspěšných pokusů/počet všech pokusů...“ (Haník, Vlach, et al., 2008). Výpočet tohoto vzorce získáme tzv. koeficient účinnosti (Přidal, Zapletalová & Tokár, 2001).

Další metoda vyhodnocení může být vyjádřena pomocí koeficientu, který zohledňuje vícestupňové hodnocení. Může tedy např. excelentnímu příjmu přiřadit větší hodnotu a o to je potom větší celkový výsledek této metody (Haník, Vlach et al., 2008).

Vzhledem k velké složitosti a zvláště proměnlivosti herní situace se dosud nepodařilo stanovit jednotnou metodiku objektivního hodnocení, jehož výsledky by se daly spolehlivě používat jako kritérium pro vyhodnocování vztahů s ostatními faktory herního výkonu.

Praxe ověřila různé postupy, které jsou svým charakterem:

- subjektivní
- objektivní

Metody subjektivního hodnocení:

- bez pomoci jakéhokoli jiného prostředku
- postupným srovnáním všech hráčů
- pomoci speciálně připravených dotazníků
- pomoci speciálně připravených hodnoticích stupnic (Buchtel, Kaplan, 1987)

Za objektivní přístupy jsou považovány ty, které se uskutečňují v rámci turnajů hraných systémem každý s každým nebo objektivní analýzou hry. (Buchtel, Kaplan, 1987)

Diagnostické údaje pro hodnocení herního výkonu získáme pomoci záznamu o utkání.

V praxi se nejčastěji využívá:

- statistický záznam
- grafický záznam
- videozáznam

V případě objektivních metod se přistupuje k hodnocení výkonu na základě zcela objektivně zjištěné kvantity a kvality daných složek přímo v utkání. Tento typ hodnocení vychází z pozorování a analýzy činnosti hráčů při utkání. Validita a spolehlivost těchto postupů dávajících nejvyšší pravděpodobnost spravedlivého a objektivního hodnocení je předurčuje k použití u vyspělých družstev ve vrcholovém volejbalu. V případě tohoto postupu je výkon hráče rozložen na jednotlivé složky, nejčastěji na herní činnosti jednotlivce, které jsou v průběhu utkání sledovány. Statistickou analýzu těchto složek provádíme podle předem stanovené metodiky.

Hodnocení kvality jednotlivých složek se sice uskutečňuje subjektivním posouzením, ale zařazením do několika předem jasně definovaných, kvalitativních stupňů s přesně stanoveným koeficientem významnosti dává možnost objektivního zhodnocení. URL₄

3.1 ZÁKLADNÍ STATISTIKA VLASTNÍHO DRUŽSTVA

Tento druh statistik na nižší úrovni si většinou dělá trenér sám. Provádí ji pomocí tužky a papíru. Buď si zapisuje dojmy z úseků hry, nebo zapisuje schematicky průběh každé roze hry. Zpravidla má každý trenér svou úroveň hodnocení a je nemožné tyto srovnávat mezi sebou. Tato jednoduchá statistika se provádí hlavně na HČJ, které je schopen během utkání zaznamenávat.

Další stádium je zaznamenávání do předtištěné tabulky. Tato statistika už je složitější a je lepší, když ji vytváří jiná osoba než trenér. Tyto výsledky se posléze přepíší do počítače a ten předdefinovanými vzorci a funkcemi vypočítá dané výstupy. Ty jsou velice závislé na konkrétních požadavcích trenéra. Mohou být vyjádřeny pomocí jen kladných a záporných bodů a jejich rozdílů, dále také dle vážených průměrů, absolutních hodnot a výpočtů efektivity a v neposlední řadě samozřejmě procentuálně. Sledovat lze jednotlivé hráče, dále jednotlivé sety a celé utkání. Takto prováděná statistika je pro potřeby nižších soutěží dostačující a v dlouhodobějším měřítku daleko přesnější, srovnatelnější a má větší vypovídací hodnotu než nahodilé čárkování na papír s náhodně vybraným soupeřem bez dalšího přenesení, zpracování a především zálohování daných dat pro příští možná srovnání. (Hanik, Vlach, 2008)

Statistika koncových míčů vlastního družstva

Statistiku může provádět sám trenér do připraveného formuláře. Zaznamenává koncové míče jednotlivých hráčů, jako zisk, nebo ztrátu bodu. Pokud chce, může ještě

zaznamenávat úspěšnost hráčů na přihrávce. Každá herní činnost jednotlivce má svůj kód (blok – B, podání – S, apod.).

Statistika herní činnosti jednotlivce vlastního družstva

Statistika sleduje všechny herní činnosti jednotlivce, které se zaznamenávají do připraveného formuláře. Hodnotící škálu si trenér určí sám. Zaznamenávání už v tomto případě provádí asistent trenéra. Tato statistika se následně vyhodnocuje pomocí počítače. Výsledné hodnoty se prezentují pomocí tabulky.

3.2 ZÁKLADNÍ STATISTIKA SOUPEŘOVA DRUŽSTVA

Tato statistika má smysl, jestliže se družstva častěji a pravidelněji střetávají během sezóny či více sezon a zároveň nedochází k výraznější fluktuaci hráčů soupeřova, potažmo vlastního družstva. Další případ, kdy se tato statistika používá, je, jestliže se družstvo chce dobře připravit na svého soupeře a sleduje jeho hru při jiném utkání. Z této statistiky je možné vyčíst hlavně v jakém postavení, kteří hráči nejčastěji útočí a kterým směrem. Dále se dá vypořádat, jak kdo vede servis, staví blok, vybírá, přihrává podání, v jaké zóně hraje libero apod. (Hanik, Vlach, 2008)

Statistika hry soupeře po přihrávce podání

V tomto případě sledujeme, jak úspěšně soupeř přihrává, kdo následně provádí útočný úder a směr, kterým ho zahrál. Výhodou této statistiky je, že rozlišuje každé postavení na přihrávce zvlášť, a to i v jednotlivých setech. Záznam do připraveného formuláře může provádět trenér sám. (Hanik, Vlach, 2008)

Využití počítačové techniky pro hodnocení herního utkání

V roce 2002 začala mužská reprezentace ČR využívat italský program DataVolley, který v současné době představuje standard pro sledování volejbalového utkání na vrcholové úrovni. Od roku 2007 je program DataVolley používán nejen reprezentací ČR, ale i extraligovými družstvy ČR. (Hanik, Vlach, 2008)

Statistika pomocí programu Volley kontext

Je to statistický záznam, jenž nepoužívá při své práci „papír a tužku“. Funguje v rámci uživatelského programu Excel. Sleduje hodnocení týmových herních činností, a to ve vzájemné provázanosti obou družstev. Z pohledu individuální statistiky hráčů

zaznamenává pouze zásahy, které znamenaly zisk bodu. Volley kontext je oficiální statistikou pro extraligové soutěže mládeže v rámci Českého volejbalového svazu.

Statistika pomocí programu DataVolley

Program DataVolley se využívá všemi reprezentačními družstvy a od roku 2007 je využíván všemi extraligovými družstvy v České republice. Program nabízí možnost analýzy podle: jednotlivých herních činností, týmů, hráčů, rotace (řídící se podle zóny, ve které je nahrávač), setu, části setu atd. Dále jsme schopni pomocí programu prezentovat směry útoků; druhy útočných kombinací; zóny, ve kterých se uskutečňují příslušné herní děje; přehled distribuce nahrávek k útoku a výstupy formou grafů.

Součástí je program Data Video System, který je schopen zpracovávat video a propojit jej s daty zadanými během utkání. Program Data Video systém nám je schopen filtrovat utkání na určité herní děje (můžeme si tedy zadat, že chceme vidět útoky hráče č.6 po špatné přihrávce z levého kúlu, nebo distribuci nahrávky při postavení družstva v zóně 1 a mnohé další). (Haník, Vlach et al., 2008)

Statistika pomocí programu DataVolley2

Je to nejmodernější software pro získávání a zpracování statistických dat z volejbalového utkání. Utkání lze analyzovat z mnoha různých pohledů. Při jeho rozboru je možné se zaměřit na nejrůznější aspekty hry.

Vyhodnocení pomocí programu DataVideoSystem

Program je multimediální systém určený k videoanalýze sportovních zápasů za pomoci počítačových technologií. Ve spojení s programem DataVolley2 představuje nejmodernější nástroj současných volejbalových statistiků. Oba programy jsou jednoduše ovladatelné a mají mnoho nejrůznějších možností, které si každý uživatel přizpůsobí svým vlastním potřebám.

4. CÍL A ÚKOLY PRÁCE

4.1 CÍL PRÁCE

Cílem naší práce je hodnocení a porovnání herní činnosti libera spolu se smečáři. Zaměříme se na přihrávku podání soupeře a hru v poli. Porovnání provedeme s obdobnou činností přihrávajících smečářů. Zjistíme úspěšnost libera v této činnosti a porovnáme ji s úspěšností smečářů na mistrovství Evropy 2011 ve volejbale mužů.

4.2 ÚKOL PRÁCE

Zpracování teoretické části a interpretace získaná z literárních poznatků

Vytvoření záznamového archu

Grafický záznam úspěšnosti herních činností jednotlivce

Matematicko-statistické zpracování záznamů

Vyhodnocení získaných údajů

Formulace závěrů a doporučení

4.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Otázka č. 1: Je libero nejúspěšněji přihrávajícím hráčem?

Otázka č. 2: Je libero nejčastěji přihrávajícím hráčem?

Otázka č. 3: Je libero nejúspěšnější vybírajícím hráčem v poli?

Otázka č. 4: Je libero nejčastěji vybírajícím hráčem v poli?

5. METODIKA PRÁCE

5.1 POUŽITÁ METODA VÝZKUMU

Data jsme získali ze sledování videozáznamů našich hráčů a zaznamenávali jsme úspěšnost přihrávky a vybírání pomocí metody čárkovací. Pro rozčlenění kvality přihrávky a vybírání jsme použili pětibodovou stupnici.

1 – excelentní přihrávka, útok může být veden 1, 2 a 3 sledem, přihraný míč směřuje přímo na nahrávajícího hráče mezi zóny II a III

2 – dobrá přihrávka, útok může být veden 2 a 3 sledem, přihraný míč směřuje mimo optimální

území nahrávajícího hráče

3 – nekvalitní a nepřesná přihrávka, prováděna hlouběji v poli (zóna V a VI)

4 – přihrávka, družstvo je však nuceno hrát míč zadarmo

5 - nepřihráno, soupeř zaznamenal přímý bod ze servisu

Excelentní přihrávkou rozumíme stav, kdy je míč přihrán v optimální výšce a rychlosti mezi zóny II a III (viz příloha 1), kde může nahrávač vést útok 1 sledem, tj. útok středem sítě v kombinaci s blokařem, 2 sledem, tzv. útok z kůlu, kdy nahrávač kombinuje se smečařem na jedné straně sítě a univerzálem na straně druhé. Univerzální hráč může takto útočit druhým sledem, jak v postavení vpředu, u sítě, tak v postavení v zadní řadě. Nahrávač může také vést útok 3 sledem a kombinovat se smečařem zadní řady.

Dobrou přihrávkou rozumíme stav, kdy je míč přihrán v dostatečné výšce a rychlosti, ovšem nesměruje k síti mezi zóny II a III a nahrávači tedy odpadá možnost využít rychlého útoku středem sítě. Je tedy nucen vést útok 2 nebo třetím sledem (viz výše).

Za nekvalitní přihrávku považujeme taková odbití, která nahrávač nebo jiný hráč byl nucen nahrávat mimo optimální zónu pro nahrávku. Tato nahrávka je prováděna hlouběji v poli (zóna V a VI) a nahrávači či jinému hráči nezbyvá jiná možnost, než nahrát letící míč odbitím obouruč spodem.

Čtvrtý stupeň kvality přihrávky je stav, kdy je míč přihrán takovým způsobem, že nemůžeme založit kvalitní útok a vybraný míč jsou hráči nuceni odehrát k soupeři „zadarmo“ (odbití obouruč vrchem či odbití obouruč spodem).

Nepřihraný míč je stav, kdy soupeř zaznamená přímý bod ze servisu, aniž by došlo k rozehrě.

5.2 CHARAKTERISTIKA MĚŘENÉHO SOUBORU

Pro získání dat a následný výzkum byly vybrány videozáznamy našich hráčů na mistrovství Evropy ve volejbale mužů 2011. Z 16 účastněných družstev bylo objektem našeho zájmu družstvo českých hráčů.

Ve skupině B, kam byli naši hráči zařazeni, se utkali s Ruskem, Estonskem a Portugalskem. Ze základní skupiny postoupili dále a utkali se s týmem Polska, který celkově skončil na 3. místě a kterému hráči České republiky podlehli v osmifinále.

Pozorovali jsme úspěšnost přihrávky, a tudíž jsme se zaměřili na hráče libera a dva (tři) smečáře. Celkem jsme sledovali 4 utkání.

Na výzkumu se svým výkonem podílelo 5 hráčů na postu libera (jeden z každé země) a 3 hráči na pozici smečáře 1 a smečáře 2 (třetí smečář střídal smečáře 2) z České republiky a dále vždy dva přihrávající smečáři z každé země, s kterou se Česko utkalo.

Za Český tým hrál na pozici libera Martin Kryštof, na pozici smečáře 1 Petr Konečný smečáře 2 hráč Jiří Popelka a smečář 3 hráč Peter Pláteník.

Tabulka 3: Sledovaná utkání mistrovství Evropy 2011

10.9.2011	POR – CZE	2:3
11.9.2011	CZE – EST	3:0
12.9.2011	CZE – RUS	0:3
14.9.2011	POL - CZE	1:3

6. VÝSLEDKY PRÁCE

Tabulky znázorňují počet přijmutých míčů po podání a počet přihraných míčů v poli a jejich procentuální úspěšnost u jednotlivých hráčů.

1. zápas: CZE - POR 3-2 (25, 20, 21, 25, 15)

Tabulka 4: Statistika příjmu podání

HRÁČI	POČET PŘIJMUTÝCH MÍČŮ	HODNOTÍCÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (8)	15	7	6	2	0	0
%	18,3	46,7	40	13,3	0	0
SMEČAŘ 1 (9)	26	10	13	2	0	1
%	31,7	38,5	50	7,7	0	3,9
SMEČAŘ 2 (2)	13	3	5	4	0	1
%	15,9	23,1	38,5	30,8	0	7,7
SMEČAŘ 3 (16)	28	15	5	7	1	0
%	34,1	53,6	17,9	25	3,6	0
CELKEM	82	35	29	15	1	2
%	100	42,7	35,3	18,3	1,2	2,4

Tabulka 5: Statistika přihraných míčů v poli

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍCÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (8)	13	10	1	0	1	1
%	43,3	76,9	7,7	0	7,7	7,7
SMEČAŘ 1 (9)	8	0	2	3	1	2
%	26,7	0	25	37,5	12,5	25
SMEČAŘ 2 (2)	4	0	2	1	0	1
%	13,3	0	50	25	0	25
SMEČAŘ 3 (16)	5	0	2	3	0	0
%	16,7	0	40	60	0	0
CELKEM	30	10	7	7	2	4
%	100	33,3	23,3	23,3	6,7	13,3

1. zápas: **POR** – CZE (20, 25, 25, 16, 13)

Tabulka 6: Statistika příjmu podání

HRÁČI	POČET PŘIJMUTÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (2)	25	13	4	3	3	2
%	34,7	52	16	12	12	8
SMEČAŘ 1 (18)	16	4	6	2	3	1
%	22,2	25	37,5	12,5	18,8	6,3
SMEČAŘ 2 (14)	31	13	8	5	3	2
%	43,1	41,9	25,8	16,1	9,7	6,5
CELKEM	72	30	18	10	9	5
%	100	41,7	25	13,9	12,5	6,9

Tabulka 7: Statistika přihraných míčů v poli

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO(2)	16	5	3	3	1	4
%	57,1	31,3	18,8	18,8	6,3	25
SMEČAŘ 1 (18)	5	1	0	3	0	1
%	17,86	20	0	60	0	20
SMEČAŘ 2 (14)	7	0	1	2	2	2
%	25	0	14,3	28,8	28,6	28,6
CELKEM	28	6	4	8	3	7
%	100	21,4	14,3	28,8	10,7	25

2. zápas: CZE – EST 3:0 (25, 25, 25)

Tabulka 8: Statistika příjmu podání

HRÁČI	POČET PŘIHRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (8)	21	14	2	2	2	1
%	44,7	66,7	9,5	9,5	9,5	4,8
SMEČAŘ 1 (9)	-	-	-	-	-	-
%	-	-	-	-	-	-
SMEČAŘ 2 (2)	10	2	3	3	1	1
%	21,3	20	30	30	10	10
SMEČAŘ 3 (16)	16	4	7	1	3	1
%	34	25	43,8	6,3	18,6	6,3
CELKEM	47	20	12	6	6	3
%	100	42,6	25,5	12,8	12,8	6,4

Tabulka 9: Statistika vybraných míčů v poli

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (8)	14	8	3	0	1	2
%	34,1	57,1	21,4	0	7,1	14,3
SMEČAŘ 1 (9)	-	-	-	-	-	-
%	-	-	-	-	-	-
SMEČAŘ 2 (2)	10	0	3	4	1	2
%	24,4	0	30	40	10	20
SMEČAŘ 3 (16)	17	2	4	5	1	5
%	41,5	11,8	23,5	29,4	5,9	29,4
CELKEM	41	10	10	9	3	9
%	100	24,4	24,4	22	7,3	22

2. zápas EST – CZE (20, 20, 14)

Tabulka 10: Statistika příjmu podání

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNÍTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (10)	28	9	9	6	1	3
%	42,4	32,1	32,1	21,4	3,6	10,7
SMEČAŘ 1 (18)	24	9	9	4	2	0
%	36,4	37,5	37,5	16,7	8,3	0
SMEČAŘ 2 (3)	14	4	4	4	1	1
%	21,2	28,6	28,6	28,6	7,1	7,1
CELKEM	66	22	22	14	4	4
%	100	33,3	33,3	21,2	6,1	6,1

Tabulka 11: Statistika vybraných míčů v poli

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (10)	14	4	1	3	3	3
%	50	28,6	7,1	21,4	21,4	21,4
SMEČAŘ 1 (18)	6	2	0	1	1	2
%	25	33,3	0	16,7	16,7	33,3
SMEČAŘ 2 (3)	6	1	1	1	2	1
%	25	16,7	16,7	16,7	33,3	16,7
CELKEM	26	7	2	5	6	6
%	100	26,9	7,7	19,2	23,1	23,1

3. zápas CZE – RUS 0:3 (19, 14, 18)

Tabulka 12: Statistika příjmu podání

HRÁČI	POČET PŘIHRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (8)	23	16	5	0	1	1
%	43,4	69,6	21,7	0	4,4	4,4
SMEČAŘ 1 (9)	9	2	4	2	1	0
%	17	22,2	44,4	22,2	11,1	0
SMEČAŘ 2 (2)	7	0	1	3	1	2
%	13,2	0	14,3	42,9	14,3	28,6
SMEČAŘ 3 (16)	14	7	3	2	1	1
%	26,4	50	21,4	14,3	7,1	7,1
CELKEM	53	25	13	7	4	4
%	100	47,2	24,5	13,2	7,6	7,6

Tabulka 13: Statistika vybraných míčů v poli

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (8)	7	4	1	1	1	0
%	43,8	57,1	14,3	14,3	14,3	0
SMEČAŘ 1 (9)	2	0	1	0	0	1
%	12,5	0	50	0	0	50
SMEČAŘ 2 (2)	2	0	1	1	0	0
%	12,5	0	50	50	0	0
SMEČAŘ 3 (16)	5	0	1	2	1	1
%	31,3	0	20	40	20	20
CELKEM	16	4	4	4	2	2
%	100	25	25	25	12,5	12,5

3. zápas **RUS** – CZE (25, 25, 25)

Tabulka 14: Statistika příjmu podání

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (9)	14	7	4	1	2	0
%	41,2	50	28,6	7,1	14,3	0
SMEČAŘ 1 (4)	16	8	6	1	1	0
%	47,1	50	37,5	6,3	6,3	0
SMEČAŘ 2 (8)	4	2	2	0	0	0
%	11,8	50	50	0	0	0
CELKEM	34	17	12	2	3	0
%	100	50	35,3	5,9	8,8	0

Tabulka 15: Statistika vybraných míčů v poli

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (9)	7	3	1	1	1	1
%	26,9	42,9	14,3	14,3	14,3	14,3
SMEČAŘ 1 (4)	1	0	0	1	0	0
%	3,9	0	0	100	0	0
SMEČAŘ 2 (8)	5	2	2	0	1	0
%	19,2	40	40	0	20	0
CELKEM	26	5	3	2	2	1
%	100	19,2	11,5	7,7	7,7	3,9

4. zápas CZE – POL 1:3 (23, 25, 29, 18)

Tabulka 16: Statistika příjmu podání

HRÁČI	POČET PŘIHRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (8)	29	17	4	5	3	0
%	35,8	58,6	13,8	17,2	10,3	0
SMEČAŘ 1 (9)	20	6	7	5	2	0
%	24,7	30	35	25	10	0
SMEČAŘ 2 (2)	3	0	1	0	1	1
%	3,7	0	33,3	0	33,3	33,3
SMEČAŘ 3 (16)	29	6	9	6	4	4
%	35,8	20,7	31	20,7	13,8	13,8
CELKEM	81	29	21	16	10	5
%	100	35,8	25,9	19,8	12,4	6,2

Tabulka 17: Statistika vybraných míčů v poli

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (8)	14	4	7	0	1	2
%	35	28,7	50	0	7,1	14,3
SMEČAŘ 1 (9)	10	1	3	3	2	1
%	25	10	30	30	20	10
SMEČAŘ 2 (2)	1	0	0	0	0	1
%	2,5	0	0	0	0	100
SMEČAŘ 3 (16)	15	4	5	3	2	1
%	37,5	26,7	33,3	20	13,3	6,7
CELKEM	40	9	15	6	5	5
%	100	22,5	37,5	15	12,5	12,5

4. zápas CZE – POL 1:3 (25, 25, 31, 25)

Tabulka 18: Statistika příjmu podání

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (16)	31	21	6	3	0	1
%	41,3	67,7	19,4	9,7	0	3,2
SMEČAŘ 1 (6)	19	8	3	4	1	3
%	25,3	42,11	15,8	21,1	5,3	15,8
SMEČAŘ 2 (14)	15	7	2	4	1	1
%	20	46,7	13,3	26,7	6,7	6,7
SMEČAŘ 3 (13)	10	3	4	1	1	1
%	13,3	30	40	10	10	10
CELKEM	75	39	15	12	3	6
%	100	52	20	16	4	8

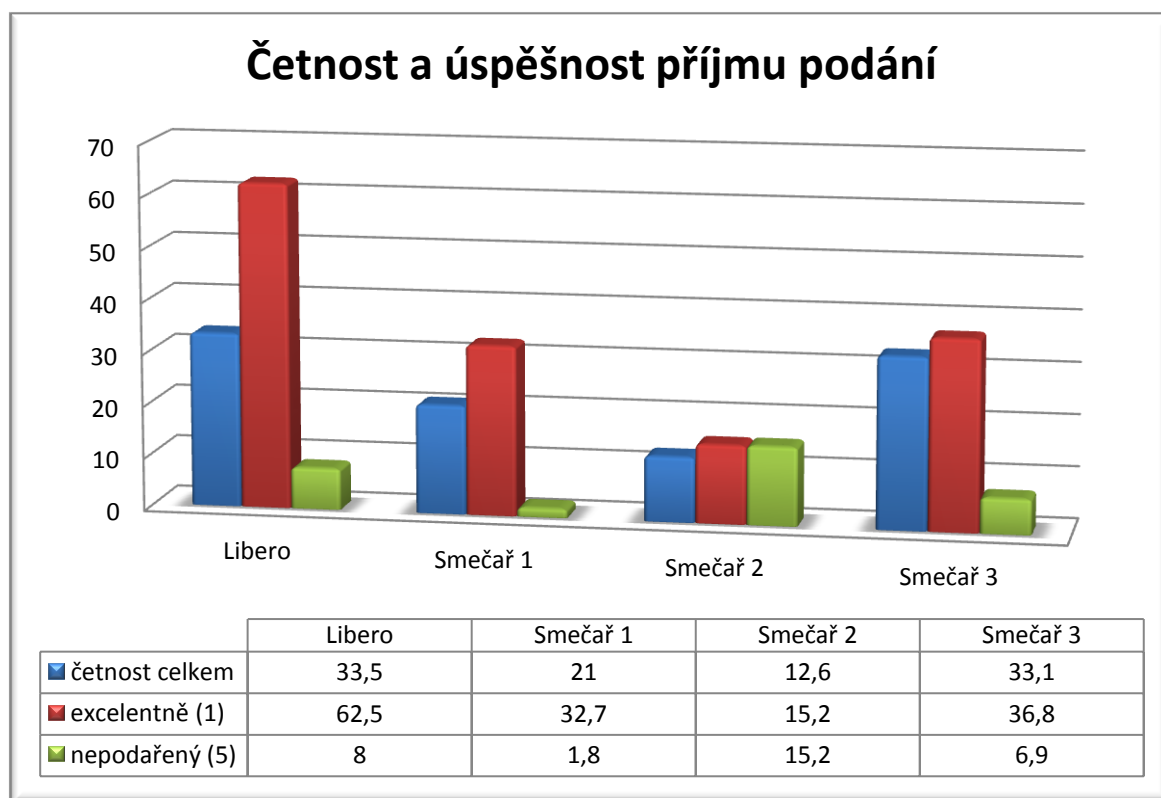
Tabulka 19: Statistika přihraných míčů v poli

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (16)	19	7	5	0	3	4
%	48,7	36,8	26,3	0	15,8	21,1
SMEČAŘ 1 (6)	9	4	1	1	1	2
%	23,1	44,4	11,1	11,1	11,1	22,2
SMEČAŘ 2 (14)	7	2	2	1	2	0
%	18	28,6	28,6	14,3	28,6	0
SMEČAŘ 3 (13)	4	2	1	1	0	0
%	10,3	50	25	25	0	0
CELKEM	39	15	9	3	6	6
%	100	38,5	23,1	7,7	15,4	15,4

Tabulka 20: Celková statistika příjmu podání CZE

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍCÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (8)	88	55	19	12	10	7
%	33,5	62,5	21,6	13,6	11,4	8
SMEČAŘ 1 (9)	55	18	24	9	3	1
%	21	32,7	43,6	16,4	5,5	1,8
SMEČAŘ 2 (2)	33	5	8	10	3	5
%	12,6	15,2	24,2	30,3	9,1	15,2
SMEČAŘ 3(16)	87	32	24	16	9	6
%	33,1	36,8	27,6	10,3	6,9	
CELKEM	263	110	75	47	25	19
%	100	41,8	28,5	17,9	9,5	7,2

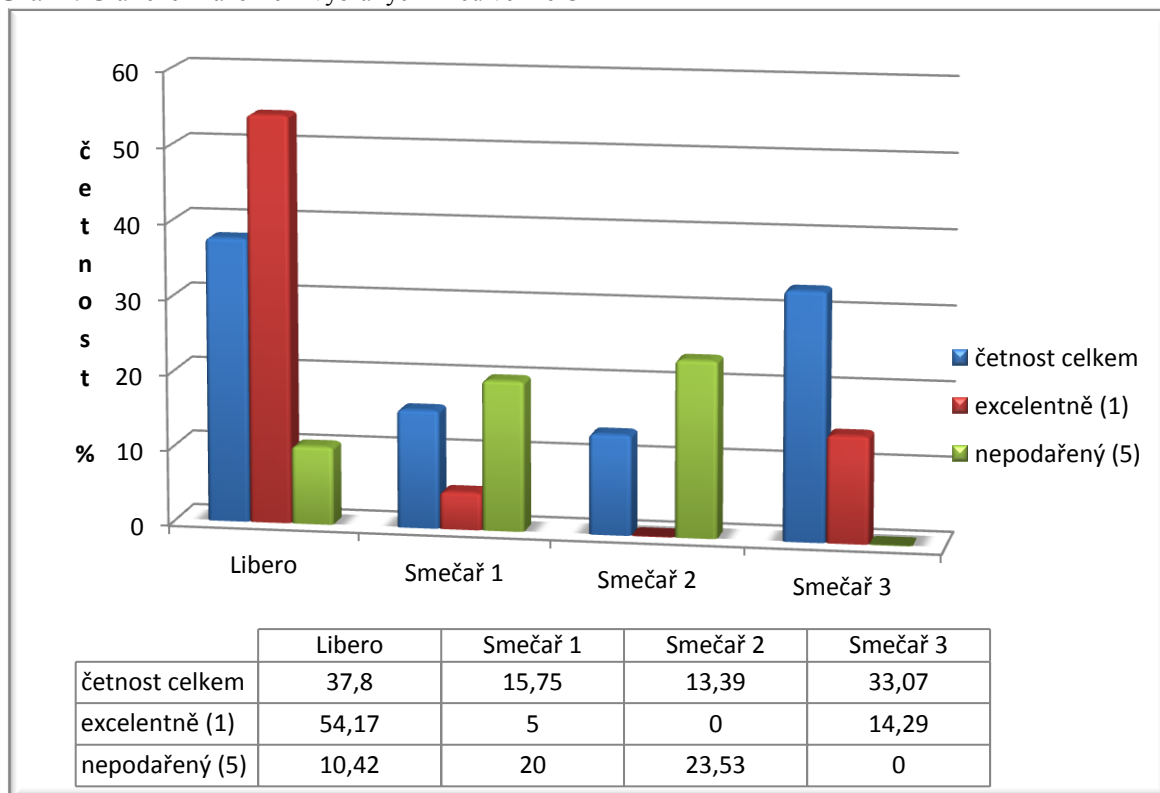
Graf 1: Grafické znázornění konečných výsledků příjmu podání

Tabulka 21: Celková statistika vybraných míčů ve hře CZE

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍCÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO (8)	48	26	12	1	4	5
%	37,8	54,2	25	2,1	8,3	10,4
SMEČAŘ 1 (9)	20	1	6	6	3	4
%	15,8	5	30	30	15	20
SMEČAŘ 2 (2)	17	0	6	6	1	4
%	13,4	0	35,3	35,3	5,9	23,5
SMEČAŘ 3(16)	42	6	12	13	4	7
%	33,1	14,3	28,6	31	9,5	16,7
CELKEM	127	33	36	26	12	20
%	100	26	28,4	20,5	9,5	15,8

Graf 2: Grafické znázornění vybraných míčů ve hře CZE

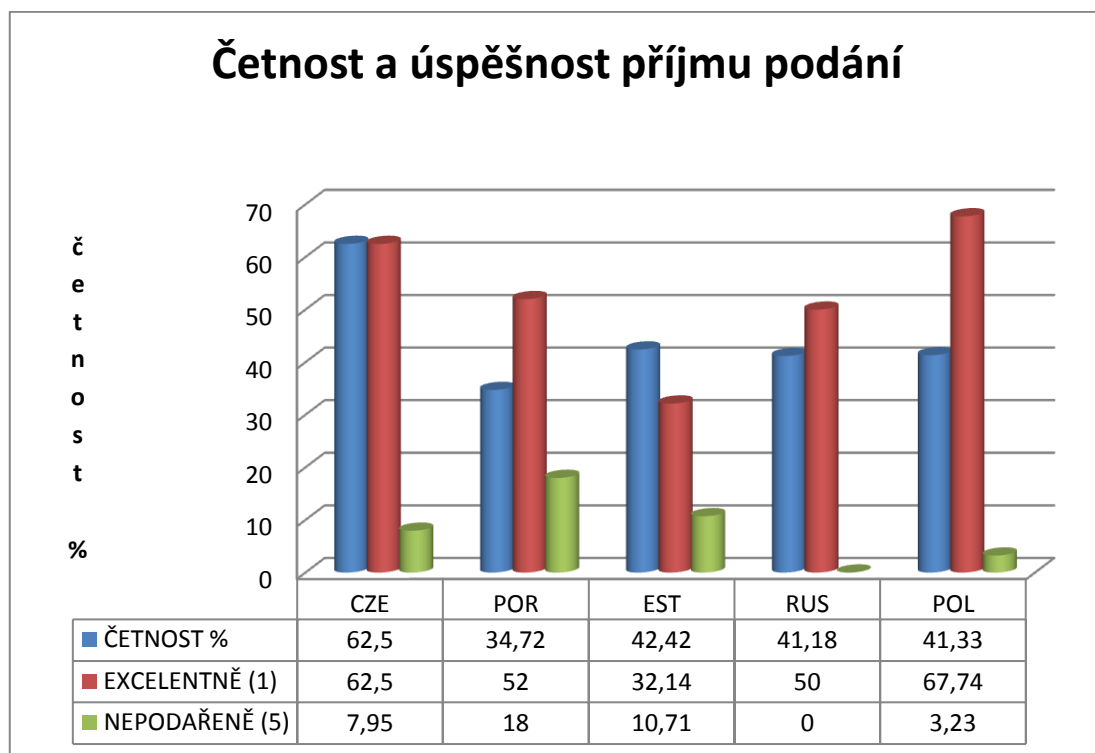

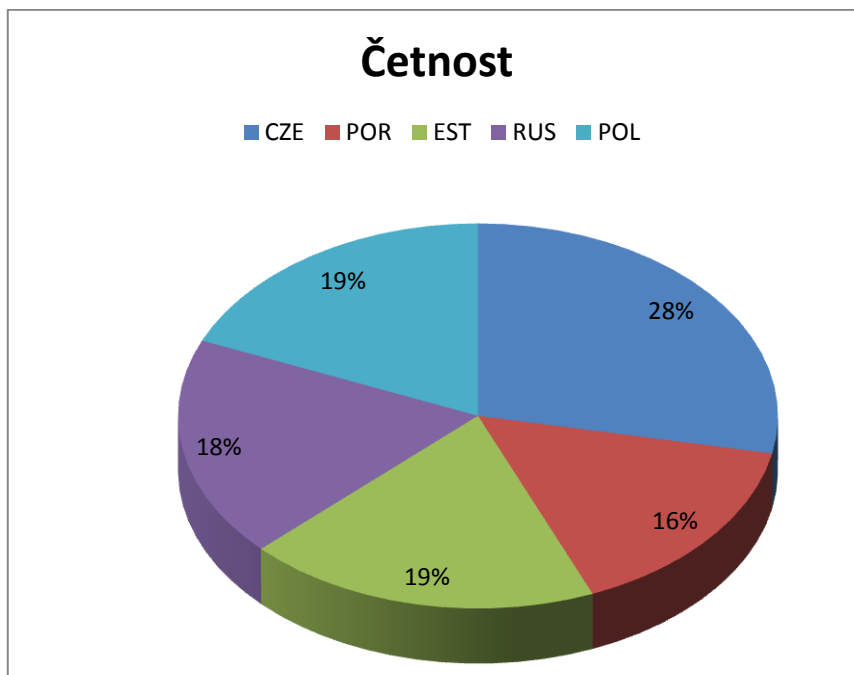
Tabulka 22: Porovnání liber z vzájemných utkání v příjmu podání

HRÁČI	POČET VYBRANÝCH MÍČŮ	HODNOTÍČÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO CZE	88	55	19	12	10	7
%	62,5	62,5	21,6	13,6	11,4	8
LIBERO POR	25	13	4	3	3	2
%	34,7	52	16	12	12	18
LIBERO EST	28	9	9	6	1	3
%	42,4	32,1	32,1	21,4	3,6	10,7
LIBERO RUS	14	7	4	1	2	0
%	41,2	50	28,6	7,1	14,3	0
LIBERO POL	31	21	6	3	0	1
%	41,3	67,7	19,3	9,7	0	3,2

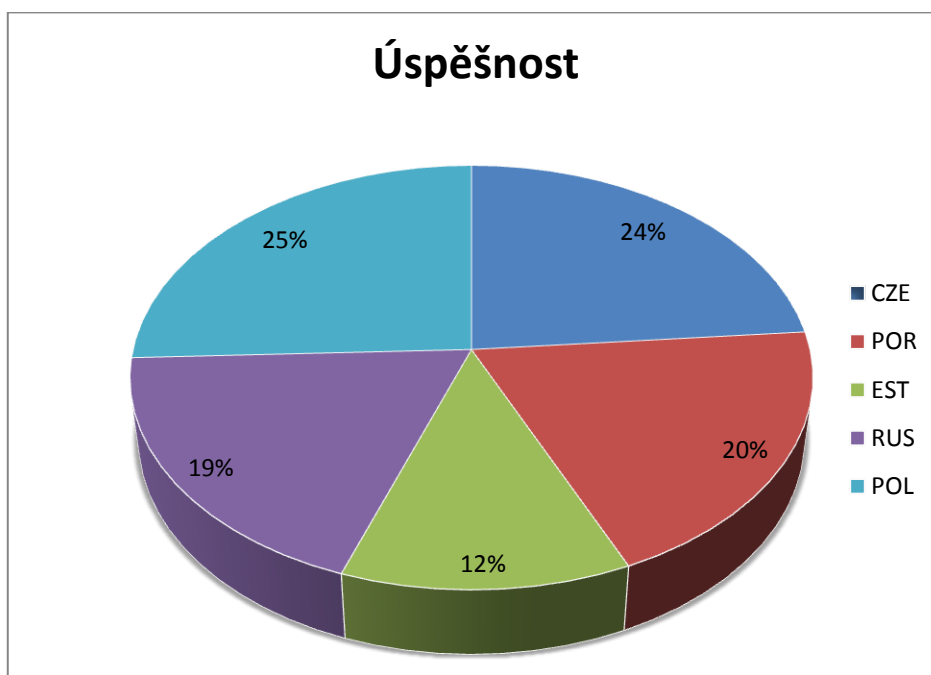
Graf 3: Porovnání liber z vzájemných utkání v příjmu podání

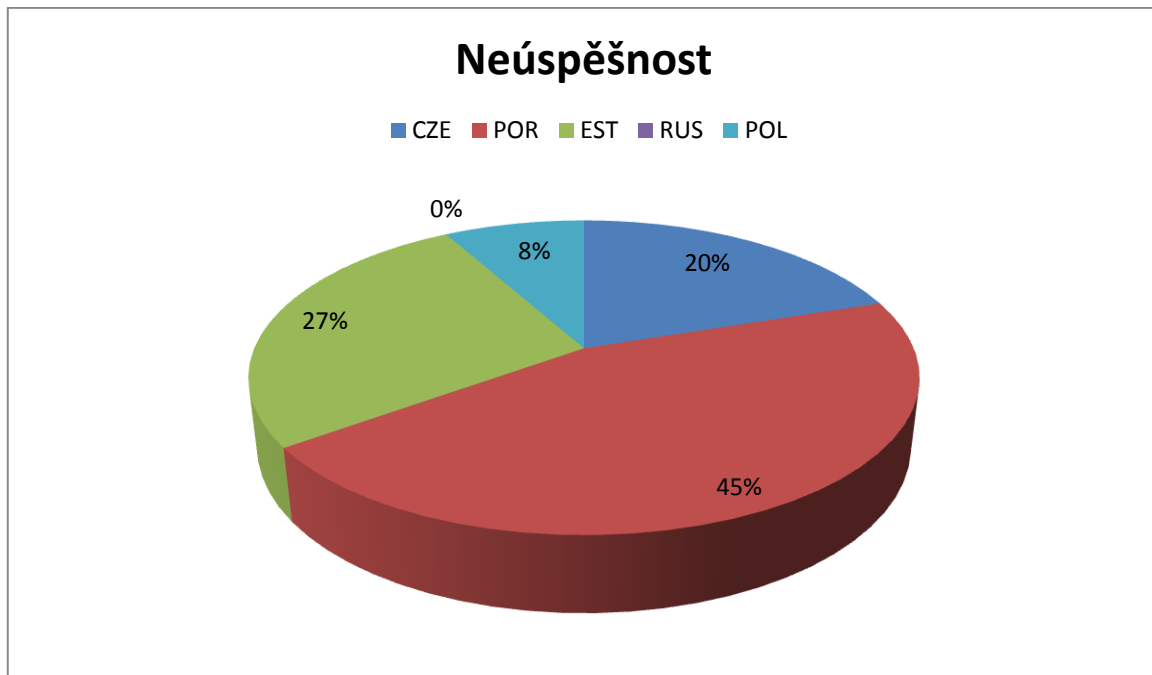
Graf 4: Porovnání liber v četnosti příjmu podání

Graf 5: Porovnání liber v úspěšnosti příjmu podání

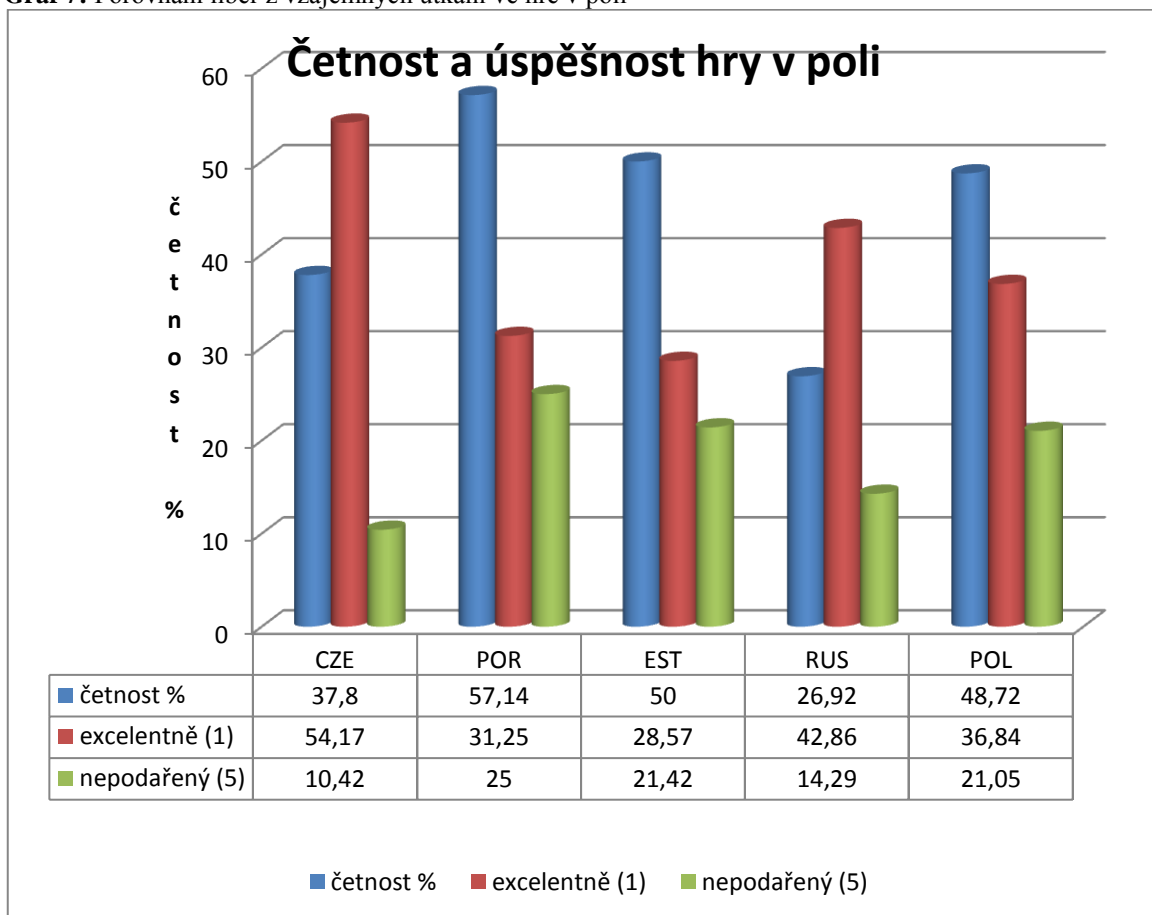
Graf 6: Porovnání liber v úspěšnosti příjmu podání

Tabulka 23: Porovnání liber z vzájemných utkání ve hře v poli

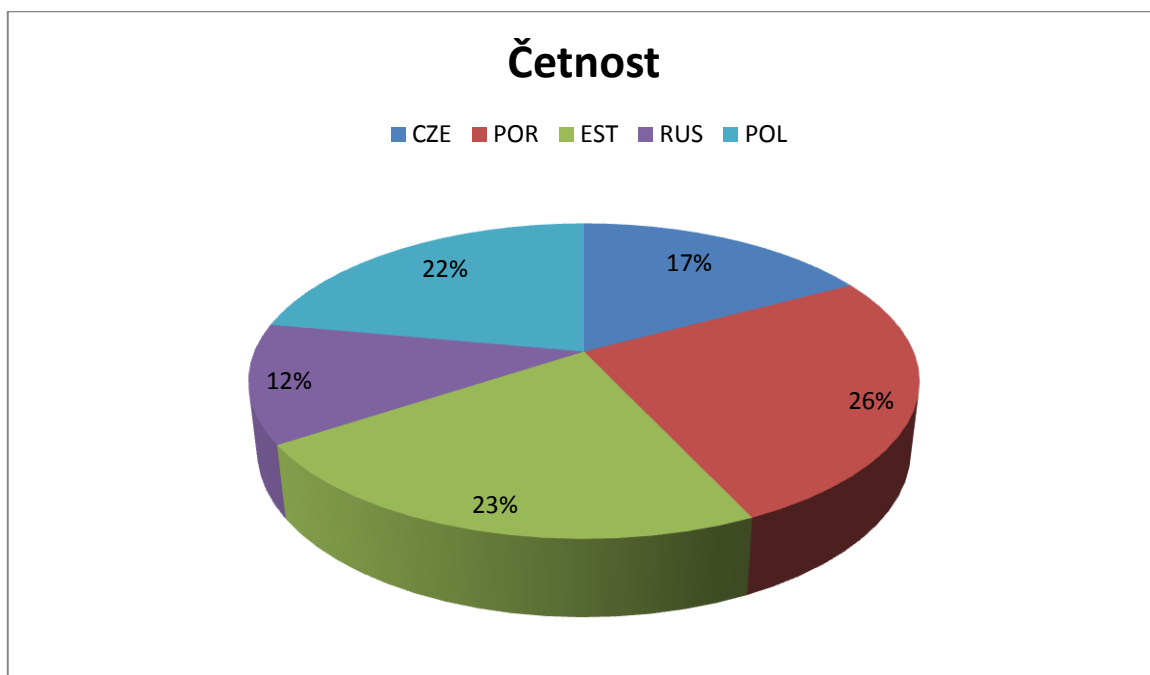
HRÁČI	POČET PŘIJMUTÝCH MÍČŮ	HODNOTÍCÍ ŠKÁLA				
		1	2	3	4	5
LIBERO CZE	48	26	12	1	4	5
%	37,8	54,2	25	2,1	8,3	10,4
LIBERO POR	16	5	3	3	1	4
%	57,1	31,3	18,8	18,8	6,3	25
LIBERO EST	14	4	1	3	3	3
%	50	28,6	7,1	21,4	21,4	21,4
LIBERO RUS	7	3	1	1	1	1
%	26,9	42,9	14,3	14,3	14,3	14,3
LIBERO POL	19	7	5	0	3	4
%	48,7	36,8	26,3	0	15,8	21,1

Graf 7: Porovnání liber z vzájemných utkání ve hře v poli

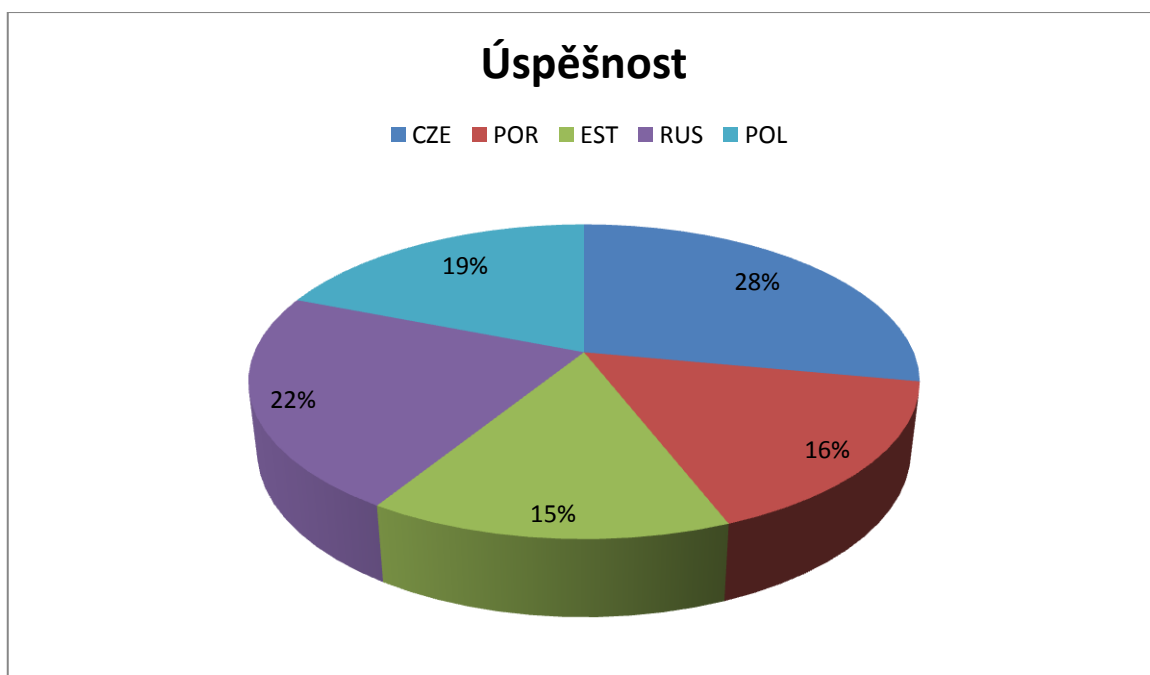

V následujících grafech je znázorněn procentuální podíl liber v úspěšnosti, neúspěšnosti či četnosti přihraných míčů ve hře.

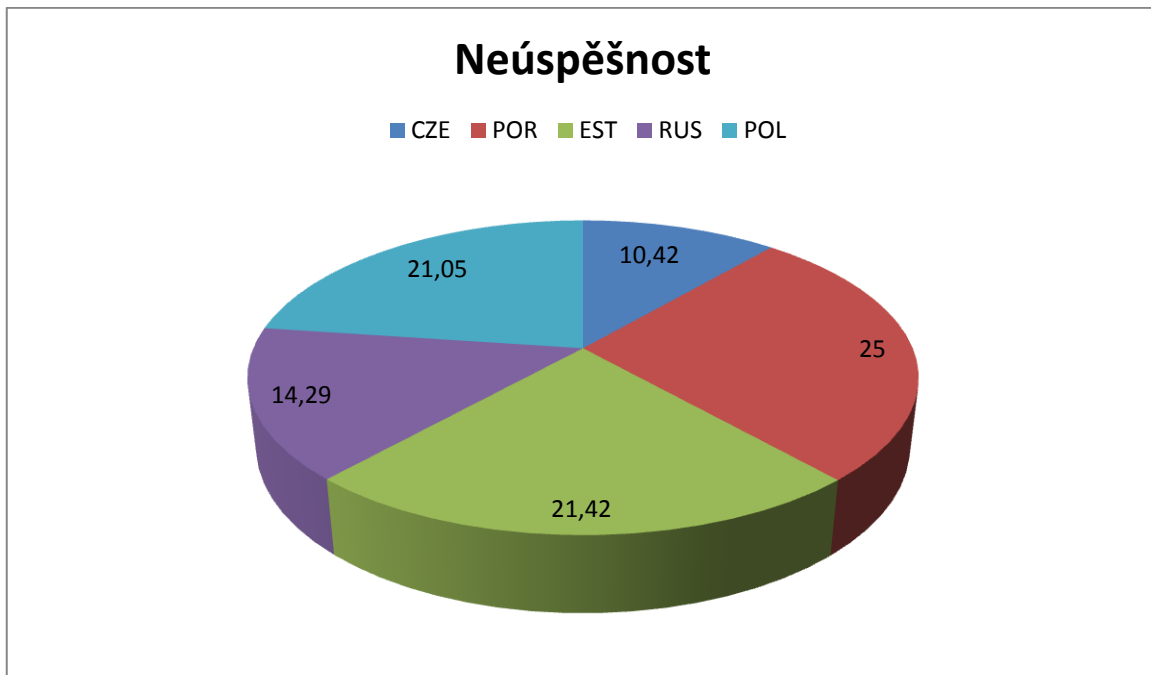
Graf 8: Porovnání liber v četnosti přihraných míčů ve hře v poli

Graf 9: Porovnání liber v úspěšnosti přihraných míčů ve hře v poli

Graf 10: Porovnání liber v neúspěšnosti přihraných míčů ve hře v poli

7. DISKUSE

Na mistrovství Evropy ve volejbale mužů v roce 2011 byly sledovány a hodnoceny zápasy českých hráčů a především hra libera a přihrávajících smečařů. Z výsledků naší analýzy můžeme vyčíst, jak si během zápasů tito hráči vedli v příjmu podání a ve hře v poli. Ze získaných dat vyplývají výsledky, v kterých lze vyčíst aktivita zúčastněných hráčů a jejich procentuální úspěšnost či neúspěšnost.

První zápas sehráli hráči České republiky s hráči Portugalska 3:2. Tabulka 4 ukazuje aktivitu českých hráčů, respektive libera a přihrávajících smečařů. Lze zde pozorovat, že hráč libera nebyl nejčastěji přijímající, ovšem v úspěšnosti příjmu podání převyšoval své spoluhráče. Nejčastěji přijímajícím hráčem tohoto utkání byl smečař 3 s 34,1 % všech přijmutých podání a s excelentním příjmem až 53,6%. Oproti tomu měl libero pouze 18,3 přijmutých míčů z podání s excelentním příjmem 46,7%.

Ve hře v poli ovšem libero potvrdil své postavení v týmu a s nejvyšším procentem 43,3% přihraných míčů se stal nejaktivnějším v poli a také nejúspěšnějším, kdy jeho procento úspěšnosti dosahovalo až 76,9 %. Oproti tomu smečař, který v četnosti příjmu podání libera předběhl, ve hře v poli zaostával s počtem vybraných míčů na 16,7%(tab.5).

V tabulka 6 je znázorněna četnost příjmu podání libera z Portugalska. Ten se podílel vyšším procentem na příjmu podání než hráč z České republiky, a to 34,7% a úspěšností 52%. Ve hře v poli (tab.7) byl sice libero aktivní s 57,1%, ale úspěšností podání na libera z Česka už nedosahoval, neboť jeho procento dosahovalo 31,3%.

Druhý zápas sehrála Česká republika s hráči Estonska. Hráči Česka rozdrtili Estonsko 3:0 na sety. V tomto zápase se oproti prvnímu zápasu stal libero nejčastěji vybírajícím hráčem, ale ve hře v poli ho předběhl smečař 3. Úspěšnost příjmu podání u libera byla opět excelentní, kdy liberova úspěšnost sahala až k hranici 67%(tab.8). I když ve hře v poli se nestal nejaktivnějším, jeho úspěšnost byla vyšší, než nejčastěji přihrávajícího hráče, smečaře 3. Ten se sice stal nejčastěji přihrávajícím, ale jeho úspěšnost se pohybovala na hranici průměru (tab.9).

V porovnání s liberem z Estonska, libero Česka mělo úspěšnost příjmu podání až o 30% vyšší.(tab.8 a 10). To se také mohlo projevit v závěrečném výsledku. Stejně se opakovalo v porovnání ve hře v poli. Český libero vybíral sice méněkrát, než-li libero z Estonska, za to ale s vyšší úspěšností (tab. 9 a 11), kde měl hráč Estonska vysoké procento nepřijatých či špatně přijatých míčů a to až 21,4%.

Ve třetím zápase hráči Ruska porazili Česko 3:0. Toto skóre se také odráží v tabulkách 11 a 12, kde lze vidět průměrné výkony v příjmu podání a také ve hře v poli. Libero se smečařem 3 se sice stali nejčastěji a nejúspěšněji přihrávajícím a vybírajícím hráčem, ale zbylí dva smečaři se pohybovali pouze okolo průměru.

Čtvrtý a také poslední zápas sehráli hráči Česka s hráči Polska, kdy za stavu 1:3 na sety prohráli. V tomto zápase měl libero vyrovnanou bilanci v příjmu podání se smečařem 3, ovšem v kvalitě příjmu libero tohoto hráče značně převyšoval. To jest vidět v tabulce 15, kdy libero excelentně přijmul přes polovinu všech vybraných podání a nepřijaté neměl ani jedno. Oproti tomu smečařova úspěšnost se vyšplhala na 20 %, ale nepřijatých či zkažených podání měl až 13,8%.

Libero Ruska má lepší statistiku ze vzájemného utkání s Českem, v porovnání s liberem Česka (tab. 17 a 18). Libero Ruska přijalo 41,3 % všech podaných míčů s úspěšností 67,7% a ve hře v poli dosáhlo úspěšnosti 36,8%.

V tabulce 19 je zpracována celková statistika příjmu podání a pomocí této tabulky také lze posoudit, zda se potvrdila první výzkumná otázka. Ta se potvrdila, libero je nejčastěji vybírajícím hráčem, ovšem v porovnání se smečaři není rozdíl tolik patrný. Přesto však možno tvrdit, že libero je nejčastěji přihrávající hráč ve sledovaných utkáních. Je to v prvé řadě důsledek dobrého pokrytí prostoru liberem při příjmu podání. Především v četnosti příjmu se ne vždy dá počítat s nejvyšší mírou příjmu právě u libera, protože taktika protihráčů automaticky namíří podání na místa nepokrytá a to především nepokrytá liberem.

Druhá výzkumná otázka byla také potvrzena. Libero je nejúspěšněji přijímající hráč. Samozřejmě rozdíl v porovnání se smečaři nebude tolik veliký, protože kvalita hráčů na tak vrcholové úrovni se tolik neliší, po každém hráči je vyžadována ta největší připravenost, i tak libero převyšuje v excelentnosti příjmu podání přihrávající smečaře minimálně o 10%. Jeho celková úspěšnost v příjmu podání dosahuje 62,5%.

Četnost podání a porovnání se smečaři také ukazuje graf 1, v kterém lze pozorovat vyrovnané pozice libera a smečaře 3. Tato vyrovnanost je ovšem pouze v četnosti příjmu podání, v úspěšnosti opět panuje libero.

Co se týče kvality přihrávky, lze potvrdit, že libero je nejčastějším a nejlepším přihrávačem v porovnání se smečáři. Tím si také potvrzujeme 3. a 4. výzkumnou otázku a dokazuje to pohled na tabulku 20. Procento liberem excelentně vybraných míčů ve hře je 54,2%. Tato úspěšnost je více než o polovinu vyšší, než u druhého nejlépe přijímajícího hráče, tedy smečáře 3. Z grafu 2 je jasně znát převaha libera a jeho úspěšnost ve srovnání s ostatními hráči.

I přesto, že Česko s týmem Ruska a Polska prohrálo, ve srovnání ve hře liber, libero z Česka má lepší statistiku, než libera zmíněných týmů (tab. 21). Ovšem hráči těchto zemí jsou v četnosti příjmu podání na stejném čísle, tj. 41%. Pokud se podíváme na tým Ruska, můžeme vidět malé procento v neúspěšnosti příjmu podání, které je v porovnání s ostatními libery nulové, což také může poukazovat na to, proč Česko s tímto týmem prohrálo.

Jelikož libera byla porovnáována jen z vzájemných utkání s Českou republikou, na grafu 6 je vidět, jak odpovídá statistika příjmu podání závěrečnému skóre. Například největší plochu zaujímá Portugalsko, kde libero zvládal příjem podání nejhůře a má nejvyšší počet neúspěšných příjmů podání. Stejně tak Estonsko, které Česko porazilo, má neúspěšnost v příjmu podání poněkud vyšší než týmy, s kterými Česká republika prohrála.

Rozdíly jsou ovšem vidět ve hře v poli (tab.22). Tam se nejvíce na hře v poli podílel libero z Portugalska, ovšem jeho práce v poli byla spíše průměrná. V excelentnosti příjmu podání panoval libero z Česka a Ruska.

Tak, jak hráči České republiky hráli zápasy s ostatními týmy, tak jsou přesně zakreslená data v grafu 7. Ten odráží hru v poli u všech liber ze vzájemných utkání s Českou republikou. Závěrečná skóre lze vyčíst z grafu, respektive to, kdo s Českou republikou prohrál a kdo ne, protože úspěšnost je u týmů, která Českou republiku porazila vyšší, než u týmů, která s ČR prohrála.

8. ZÁVĚR

V této práci byly v krátkosti shrnuty základní pojmy týkající se probírané problematiky. Jsou zde tedy uvedeny základní teoretické poznatky, jako je herní činnost jednotlivce, specializace libera až různé metody výzkumu ve volejbale.

Dále byl stanoven hlavní cíl diplomové práce, tedy na základě sledování nejlepších družstev Evropy z mistrovství Evropy ve volejbale mužů v roce 2011 zanalyzovat hru všech týmů, respektive liber ze vzájemných utkání s Českou republikou a tím potvrdit či popřít, zda hráč na pozici libera je nejčastěji a nejúspěšněji přihrávajícím hráčem. Proto byly položeny 4 výzkumné otázky.

V praktické části byla zanalyzována čtyři utkání, která odehrála mužstvo České republiky s Portugalskem, Estonskem, Ruskem a Polskem na mistrovství Evropy ve volejbale mužů. Utkání byla analyzována pomocí videozáznamů, byla tedy použita metoda nepřímého pozorování. Po shlédnutí všech záznamů byla zpracována statistika všech příjmů podání a hry v poli a podle výsledků stanoveny závěry a zároveň je možné se přesvědčit o kvalitě libera.

Celková statistika, která byla vytvořena, potvrdila všechny výzkumné otázky, které byly položeny. Libero se stal nejčastěji přijímajícím hráčem s 33,5% a úspěšností až 62,5%. Tímto procentem úspěšnosti výrazně převyšoval ostatní hráče podílející se na obraně v poli.

Tato práce potvrdila účinnost, efektivitu a důležitost pozice libera. Z tohoto rozboru je patrné, jak je jeho pozice pro tým nepostradatelná. Jeho aktivita v poli dává větší prostor a soustředěnost hráčům na pozici smečáře a blokaře, kteří se tak mohou více zaměřovat na útok na síti, který je důležitý ke skórování.

Při pohledu na videa si lze všimnout, jak trenéři všech družstev využívají stejnou taktiku ve stavění libera. Každý tým střídal libera za hráče na postu blokaře a libero tak zaujímal největší část hřiště, proto se lze domnívat, že právě proto na něj bylo směřováno nejvíce míčů. Hráči na pozici blokaře se příjmu většinou neúčastnili a tak se mohli plně věnovat práci na síti.

U hráčů libera je tedy nutnost stále pilovat příjem, protože to je jeho hlavní náplní, ale také by měl vynikat jako nahrávač, jelikož je to právě on, kdo popřípadě nahrává míče, když toho nahrávač není schopen.

Výsledky tohoto výzkumu přispěly k názoru, že libero je jako hráč v poli velmi důležitý a jeho pozice již nepostradatelná.

Je proto nutné přikládat patřičnou pozornost tomuto postu, učit hráče potřebné znalosti a dovednosti s míčem, bez míče i spolupráci se svými spoluhráči.

9. LITERATURA

1. BUCHTEL, J. a kol. *Teorie a didaktika volejbalu*. Universita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2006.
2. BUCHTEL, J., EJEM, M. *Odbíjená*. Praha: Olympia, 1981
3. CÍSAŘ, V. *Volejbal*. Praha: Grada Publishing, spol. s.r.o., 2005, 168 s. ISBN 80-247-0502-88
4. GRASGRUBER, P., CACEK. *Sportovní geny*. Brno: Computer Presss, a.s., 2008. 480 s. ISBN: 978-80-251-1873-3.
5. HANÍK, Z., VLACH J. a kol. *Volejbal 2, Učební texty pro školení trenérů*. Nakladatelství Praha Olympia a. s., 2008.
6. HANÍK, Z., LEHNERT, M. a kol. *Volejbal 1, Herní dovednosti a kondice v tréninku mládeže*. 1.vydání Praha: Český volejbalový svaz, 2004.
7. HAVLÍČKOVÁ, L. a kol. *Fyziologie pohybové zátěže II.- speciální část – 1. díl*. Praha: UK, 1993. 203 s. ISBN 80-7066-815-6
8. CHOUTKA, M., DOVALIL, J. *Sportovní trénink*. Praha: Olympia,, 1991
9. KAPLAN, O. *Volejbal*. Praha: Grada Publishing, spol. s.r.o., 1999, 104 s. ISBN 80-7169-7622-11.
10. KAPLAN, O., BUCHTEL, J.: *Odbíjená, teorie a didaktika*. Praha, SPN 1987.
KAPLAN, O.: *Volejbal*. Praha, Grada
11. KOLEKTIV AUTORŮ *Volejbal - Učební text pro trenéry III. třídy*. Nakladatelství Olympia Praha, 1989
12. NYKODÝM, J., *Teorie didaktika sportovních her*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 118 s. ISBN 80-210-4042-4
13. PŘÍBRAMSKÁ, A., a kol. *Volejbal - učebnice pro trenéry III. třídy*. Praha: Univerzita Karlova, 1996. 120 s. ISBN 80-902147-0-3.

14. SOBOTKA, V. *Teorie a didaktika odbíjené*. Brno: 1995, 83 s., ISBN 80–210–1194-7

15. TÁBORSKÝ, F. *Sportovní hry*. Praha: Grada Publishing, spol. a.s., 2004, 158 s. ISBN 80-247-0875-2.

16. ZAPLETALOVÁ, L., PŘIDAL, V., TOKÁR, J. Přidal. *Volejbal – učebné texty pre školenia trénerov I. triedy*. Bratislava: 2001

Elektronické zdroje:

URL₁ : < <http://www.cvf.cz/soubory/4182/Pravidla2011.pdf>> [13.1.2012]

URL₂:< <http://www.sport.cz/ostatni/micove-sporty/clanek/176081-volejbalova-senzace-cesi-v-osmifinale-ms-rozdrtili-olympijske-viteze-z-usa.html>>[14.1.2012]

URL₃ <<http://www.vkopava.cz/fotogalerie.php?sez=20052006&id=014#014>>
[14.1.2012]

URL₄<<http://www.hanikvolleyball.cz/cz/clanky/archiv-clanku/vavak-krpac/treninklibera.html>>[22.1.2012]

URL₅<<http://www.volleycountry.com/cz/volejbalovy-trenink/volejbalove-desatero-julia-velasca>>[2.3.2012]

URL₆< <http://pravidla.volejbal-metodika.cz/>>[30.12.2011]

URL₇:<http://cs.wikipedia.org/wiki/Mistrovství_Evropy_ve_volejbale_mužů>
[13.1.2012]

URL₈<http://cs.wikipedia.org/wiki/Mistrovství_Evropy_ve_volejbale_mužů>
[13.1.2012]

URL₉<<http://ezinearticles.com/?The-Volleyball-LiberoAttitudeandid=416582>>
[2.2.2012]